

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aluehallintovirastoista annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tavoitteena on koota eräiden valtion aluehallinnolle kuuluvien opetus- ja kulttuuritoimen tehtävien hoitaminen aluehallintovirastoihin. Esityksen mukaan aluehallintovirastoihin ehdotetaan siirrettäväksi nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa hoidettavat kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät sekä oppilaitosrakentamiseen liittyvät tehtävät. Siirrettävät tehtävät muodostaisivat aluehallintovirastoissa jo nykyisin hoidettavien opetustoimen tehtävien kanssa tarkoituksenmukaisen toiminnallisen ja hallinnollisen kokonaisuuden. Lisäksi esityksen tavoitteena on varmistaa opetus- ja kulttuuritoimen asiantuntijuuden säilyminen ja ylläpitäminen valtion aluehallinnossa, asiantuntijuuden tehokas käyttö sekä tehtävien kokonaispainoarvon lisääntyminen aluehallinnossa.

Edellä mainittujen tehtävien siirron johdosta aluehallintovirastoista annetussa laissa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa olevat virastojen ja keskus-ten toimialaa ja tehtäviä koskevat säännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uutta toimialajakoa. Tehtävien siirto ja kokoaminen edellyttävät myös kirjastolain, liikuntalain, nuorisolain sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain eräiden säännösten muuttamista siten, että toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto. Lisäksi tässä yhteydessä eh-

dotetaan eräisiin edellä mainittuihin lakeihin tehtäväksi teknisiä tarkistuksia.

Esityksen tavoitteena on myös mahdollistaa aluehallintovirastojen henkilöstöresurssien nykyistä joustavampi ja tehokkaampi käyttö erityisasiantuntemusta vaativien hallintoasioiden käsittelyssä sekä tilapäisten ruuhkatilanteiden purkamisessa siten, että aluehallintoviraston virkamies voitaisiin määrätä tekemään toiselle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä. Tämän mahdollistamiseksi aluehallintovirastoista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin mahdollisuudesta asettaa aluehallintoviraston virkamies toisen aluehallintoviraston pyynnöstä tilapäisesti ja virkamiehen virkapaikkaa muuttamatta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Lisäksi uudistus edellyttää ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain ratkaisukokoonpanoa koskevan säännöksen muuttamista siten, että ympäristölupa-asioita hoitavan vastualueen virkamies voitaisiin määrätä nykyistä laajemmin tekemään toisen aluehallintoviraston ympäristölupa-asioita hoitavalle vastuualueelle kuuluvia tehtäviä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	5
1 JOHDANTO	5
2 NYKYTILA	5
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	5
2.1.1 Aluehallinnon kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä oppilaitosrakentamisen tehtävät.....	5
2.1.2 Työn tasaaminen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen aluehallintovirastojen välillä	12
2.2 Nykytilan arviointi.....	13
2.2.1 Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä oppilaitosrakentamisen tehtävät ..	13
2.2.2 Työn tasaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämisen mahdollisuudet aluehallintovirastojen välillä.....	16
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	17
3.1 Tavoitteet.....	17
3.2 Keskeiset ehdotukset	17
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	18
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	18
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	19
4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	20
5 ASIAN VALMISTELU	20
5.1 Valmisteluvaiheet ja aineisto.....	20
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	20
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	23
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	23

1.1	Laki aluehallintovirastoista annetun lain muuttamisesta.....	23
1.2	Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta...	26
1.3	Laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain 3 §:n muuttamisesta	26
1.4	Laki kirjastolain 6 ja 7 §:n muuttamisesta.....	27
1.5	Laki liikuntalain muuttamisesta.....	27
1.6	Laki nuorisolain muuttamisesta.....	28
1.7	Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta.....	28
2	VOIMAANTULO	29
3	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	30
	LAKIEHDOTUKSET	32
	Laki aluehallintovirastoista annetun lain muuttamisesta	32
	Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta	33
	Laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain 3 §:n muuttamisesta	34
	Laki kirjastolain 6 ja 7 §:n muuttamisesta	34
	Laki liikuntalain muuttamisesta.....	35
	Laki nuorisolain muuttamisesta	36
	Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	38
	RINNAKKAISTEKSTIT	40
	Laki aluehallintovirastoista annetun lain muuttamisesta	40
	Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta	41
	Laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain 3 §:n muuttamisesta	43
	Laki kirjastolain 6 ja 7 §:n muuttamisesta	43

Laki liikuntalain muuttamisesta.....	44
Laki nuorisolain muuttamisesta	46
Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	50

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Hyväksyessään hallituksen esitykseen (HE 59/2009 v ja EV 150/2009vp) aluehallinnon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi sisältyvät lait eduskunta edellytti hallituksen huolehtivan siitä, että eduskunnalle annetaan seikkaperäinen selonteko vuoden 2012 loppuun mennessä aluehallintouudistuksen toimeenpanosta ja toteutumisesta.

Valtioneuvoston selonteossa eduskunnalle aluehallintouudistuksen toimeenpanosta ja toteutuksesta (VNS 1/2013 vp) on esitetty eräänä kehittämistarpeena, että kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät, kulttuurin toimialan peruspalvelujen arviointitehtävät ja oppilaitosrakentamiseen liittyvät tehtävät tulisi siirtää aluehallintovirastoille. Hallintovaliokunta on valtioneuvoston selonteosta antamassaan mietinnössä (HaVM 8/2013 vp) todennut, että kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävillä on yhtymäkohtia sekä alueellisiin yhdenvertaisuustehtäviin että alueellisiin kehittämistehtäviin. Hallintovaliokunta on myös todennut, että sivistysvaliokunta on selonteosta antamassaan lausunnossa (SiVL 7/2013 vp.) käsitellyt mainittujen tehtäväalueiden hoitamisen edellytyksiä ja puoltanut tehtävien siirtämistä aluehallintovirastoille. Hallintovaliokunta on mietinnössään pitänyt kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien siirtämistä aluehallintovirastoihin tarkoituksenmukaisena. Eduskunta on selonteon johdosta antamassaan vastauksessa (EK 17/2013 vp) yhtynyt selonteon kannanottoihin ja linjauksiin hallintovaliokunnan mietinnöstä ilmevin huomautuksin ja päätelmin.

Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien sekä oppilaitosrakentamiseen liittyvien tehtävien siirto edellyttää aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain (897/2009) sekä eräiden opetus- ja kulttuuritoimea koskevien lakien muuttamisen.

Aluehallintovirastojen työntasaamisen toimintamallin kehittämistyöryhmä ehdotti lo-

kakuussa 2012 valtiovarainministeriölle jättämään raportissa eräitä säännösmuutoksia, joiden perusteella olisi mahdollista määrätä aluehallintoviraston virkamies tekemään tilapäisesti toisen aluehallintoviraston tehtäviä. Työryhmän työn taustana oli havainto siitä, että aluehallintovirastojen toiminnan tehostaminen ja tuottavuuden parantaminen edellyttävät aluehallintovirastojen toimintatapojen ja henkilöstön käytön joustavuuden lisäämistä niissä tehtävissä, joissa tämä on mahdollista. Myös aluehallintovirastojen määrärahojen niukkuuden vuoksi tarvitaan joustavuutta virastojen välisessä resurssien käytössä.

Aluehallintovirastojen henkilöstöresurssien nykyistä joustavampi ja tehokkaampi käyttö edellyttää asiaa koskevan säännöksen lisäämisen aluehallintovirastoista annettuun lakiin sekä ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsitteystä aluehallintovirastoissa annetun lain (898/2009) ratkaisukokoonpanoa koskevan säännöksen muuttamisen.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 Aluehallinnon kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä oppilaitosrakentamisen tehtävät

Aluehallinnon uudistus

Vuoden 2010 alussa voimaan tulleen aluehallinnon uudistamisen yleistavoitteena oli saada aikaan kansalais- ja asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja tuloksellisesti toimiva aluehallinto. Tavoitteena oli myös vahvistaa ja lisätä maakunnan liittojen roolia ja asemaa aluekehitystyössä sekä edistää valtion aluehallinnon ja maakunnan liittojen yhteistyötä. Aluehallinnon uudistuksessa lääninhallitusten, työ- ja elinkeinokeskusten, alueellisten ympäristökeskusten, ympäristölupavirastojen, tiepiirien ja työsuojelupiirien työsuojelutoimistojen

tehtävät koottiin kahteen monialaiseen valtion viranomaiseen, joita ovat aluehallintovirastot (AVI) sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskus). Ahvenanmaalla valtion aluehallintoviranomaisena toimii Ahvenanmaan valtionvirasto.

Aluehallinnon sivistystoimen tehtäviä hoidettiin ennen aluehallintouudistusta lääninhallituksissa. Tehtävät oli organisoitu lääninhallitusten sivistysosastoihin, joiden tulostuloksesta vastasi opetusministeriö. Lasten päivähoito oli osa sosiaalipalveluita, ja se oli organisoitu lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastoihin, joiden toiminnallisesta ohjauksesta vastasi sosiaali- ja terveysministeriö. Aluehallintouudistuksessa sivistystoimen tehtävistä sijoitettiin ELY-keskuksiin erikseen säädettävät koulutukseen ja osaamiseen sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimeen liittyvät tehtävät kuitenkin siten, että lääninhallitusten sivistysosastoilla hoidetut Euroopan aluekehitysrahastotehtävät siirrettiin maakunnan liitoille. Aluehallintovirastoihin sijoitettiin niin ikään erikseen säädettävät koulutuksen ja muun sivistystoimen tehtävät.

Aluehallintovirastot

Aluehallintovirastojen toiminta-ajatuksista, toimialasta ja tehtävistä, organisoinnista, toimivallasta, toimialueista sekä ohjauksesta ja johtamisesta säädetään aluehallintovirastoista annetussa laissa sekä aluehallintovirastoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (906/2009). Poliisin hallintorakenneuudistuksen (HE 15/2013 vp) johdosta aluehallintovirastoista annettu laki muuttuu vuoden 2014 alusta lukien niin, että aluehallintovirastojen poliisitoimen vastuualueet lakkautetaan ja niiden tehtävät hoidetaan poliisilaitosten ja Poliisihallituksen toimesta yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa (muutossäädöksen numero 507/2013).

Aluehallintovirastoista annetun lain 2 §:n mukaan aluehallintovirastot edistävät alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueilla. Lain 4 §:n mukaan aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen säädetyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla: 1) sosiaali- ja terveydenhuolto; 2) ympäristötervey-

denhuolto; 3) koulutus- ja muu sivistystoimi; 4) oikeusturvan edistäminen ja toteuttaminen; 5) ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön alaan kuuluvat lupa- ja muut hakemusasiat; 6) pelastustoimi; 7) työsuojelun valvonta ja kehittäminen, työssä käytettävien tuotteiden tuotevalvonta sekä työsuojelulainsäädännön noudattamisen valvonta työsuojeluviranomaisena ja 8) kuluttaja- ja kilpailuhallinto. Lisäksi aluehallintoviraston tehtävänä on 1) peruspalvelujen alueellisen saataavuuden arviointi; 2) maistraattien ohjaus, valvonta ja kehittäminen; 3) varautumisen yhteensovittaminen alueella ja siihen liittyvän yhteistoiminnan järjestäminen, valmiussuunnittelun yhteensovittaminen, alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen, kuntien valmiussuunnittelun tukeminen, valmiusharjoitusten järjestäminen sekä alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen; 4) viranomaisten johtaessa turvallisuuden liittyviä tilanteita alueella tukea toimivaltaisia viranomaisia ja tarvittaessa sovittaa yhteen toimintaa niiden kesken; 5) poliisitoimen alueellinen viranomaisyhteistyö sekä varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittaminen poliisitointa koskien. Aluehallintovirastolla voi olla myös muita erikseen säädettyjä tehtäviä.

Aluehallintovirastoista annetun lain 5 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirastojen lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 2 momentin mukaan aluehallintovirasto jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten vastuualueisiin. Myös viraston vastuualueista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Manner-Suomessa toimii kuusi aluehallintovirastoa. Aluehallintovirasto jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten viiteen vastuualueeseen, jotka ovat peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualue, pelastustoimi ja varautuminen –vastuualue, poliisitoimen vastuualue, työsuojelun vastuualue ja ympäristölupavastuualue. Vastuualueiden sijoittumisesta aluehallintovirastoihin säädetään valtioneuvoston asetuksella. Itä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoissa on kaikki viisi vastuualuetta. Etelä-Suomen ja Lounais-

Suomen aluehallintovirastoissa on neljä vastuualuetta ja Lapin aluehallintovirastossa kaksi vastuualuetta. Kussakin aluehallintovirastossa on lisäksi viraston hallintopalveluja hoitava vastuuyksikkö. Poliisitoimen vastuualueet lakkaavat vuoden 2014 alusta lukien (muutossäädöksen numero 507/2013).

Aluehallintovirastoista annetun lain 6 §:n mukaan aluehallintovirasto huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan. Aluehallintovirasto voi kuitenkin hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden viraston toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voidaan tehostaa virastojen toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta, edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista tai turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus taikka toimialueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn vuoksi. Virastojen toimialueen laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Toimialueen laajentamisesta poliisitoimen tehtävissä säädetään sisäasiainministeriön asetuksella, työsuojelun tehtävissä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella ja ympäristölupa-asioiden tehtävissä ympäristöministeriön asetuksella.

Aluehallintovirastojen ohjaus

Aluehallintovirastojen ohjaus jakaantuu yleishallinnolliseen ohjaukseen, strategiseen ohjaukseen ja toiminnalliseen ohjaukseen. Aluehallintovirastojen yleishallinnollinen ohjaus aluehallintovirastoista annetun lain 7 §:n mukaan kuuluu valtiovarainministeriölle.

Strategisesta suunnittelusta ja ohjauksesta säädetään aluehallintovirastoista annetun lain 8 ja 9 §:ssä. Valtiovarainministeriö laatii yhdessä oikeusministeriön, sisäasiainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön sekä Poliisihallituksen tai sen keskushallinnon viraston, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrät-

ty, kanssa sekä yhteistyössä aluehallintovirastojen ja tarvittavin osin maakunnan liittojen kanssa strategia-asiakirjan ja strategiset tulostavoiteasiakirjat aluehallintovirastoille. Jos strategia-asiakirjan sisällöstä ei saavuteta yksimielisyyttä ministeriöiden kesken, ratkaisee asian valtioneuvosto. Aluehallintovirastojen toiminnan strategisen suunnittelun ja ohjauksen sisällöstä ja menettelytavoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Aluehallintovirastojen toiminnallisesta ohjauksesta säädetään lain 10 §:ssä. Aluehallintovirastojen toimintaa ohjaavat omilla toimialoillaan oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö sekä poliisihallitus tai keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty tai määrätty. Valtiovarainministeriö huolehtii viraston yhteisiä toimintoja ja muita viraston yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisia toimenpiteitä koskevasta toiminnallisesta ohjauksesta. Aluehallintovirastojen toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi laaditaan edellä tarkoitetun ministeriön tai keskushallinnon viraston johdolla tarvittaessa viraston toiminnan ja tehtävien ohjausta ja järjestämistä varten toiminnallinen tulostavoiteasiakirja. Aluehallintovirastojen toiminnallisen ohjauksen menettelytavoista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Johtaminen ja ratkaisuvallta aluehallintovirastoissa

Aluehallintovirastoista annetun lain 11 §:n mukaan aluehallintovirastoa johtaa viraston johtaja, joka vastaa viraston toiminnan tuloksellisuudesta ja viraston yhteisten tulostavoitteiden saavuttamisesta. Aluehallintoviraston vastuualuetta johtaa vastuualueen päällikkö. Vastuualueen päällikkö vastaa vastuualueen toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta.

Asioiden ratkaisuvallasta säädetään aluehallintovirastoista annetun lain 12 §:ssä. Pykälän mukaan aluehallintoviraston johtaja ratkaisee viraston toimivaltaan kuuluvat asi-

at, jollei niitä ole säädetty tai työjärjestyksessä määrätty viraston muun virkamiehen ratkaistaviksi. Poliisitoimen, työsuojelun, ympäristölupa-asioiden ja pelastustoimen tehtäviä hoitavan vastuualueen toimivaltaan kuuluvat asiat ratkaisee kuitenkin asianomaisen vastuualueen päällikkö, jollei niitä ole säädetty tai vastuualueen työjärjestyksessä määrätty vastuualueen muun virkamiehen ratkaistaviksi taikka jollei päätöksenteosta ole toisin säädetty. Aluehallintoviraston johtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka viraston virkamies työjärjestyksen mukaan saa ratkaista. Viraston johtaja ei kuitenkaan voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka kuuluu viraston poliisitoimen, työsuojelun tai ympäristölupa-asioiden tehtäviä hoitavan vastuualueen toimivaltaan tai joka kuuluu pelastustoimen tehtäviä hoitavan vastuualueen toimivaltaan ja koskee pelastuslaissa tarkoitettuja asioita.

Aluehallintoviraston työjärjestys

Aluehallintovirastojen työjärjestyksestä koskevat säännökset ovat aluehallintovirastoista annetun lain 13 §:ssä. Pykälän mukaan aluehallintoviraston hallinnon ja toimintojen järjestämisestä sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta, lukuun ottamatta poliisitoimen, ympäristölupa-asioiden ja työsuojelun tehtäviä hoitavia vastuualueita, määrätään viraston työjärjestyksessä. Aluehallintoviraston työjärjestyksestä päättää viraston johtaja.

Myös aluehallintoviraston vastuualueella voi tarvittaessa olla työjärjestys, jossa voidaan antaa tarkempia määräyksiä vastuualueen toimintojen järjestämisestä sekä henkilöstön tehtävistä ja työskentelypaikkakunnista. Vastuualueen työjärjestyksestä päättää vastuualueen päällikkö.

Aluehallintoviraston virkojen täyttäminen

Aluehallintovirastoista annetun lain 14 §:n mukaan valtioneuvosto nimittää aluehallintoviraston johtajan määrääjäksi valtiovarainministeriön esityksestä. Aluehallintoviraston vastuualueiden päälliköt, lukuun ottamatta poliisitoimen ja työsuojelun tehtäviä hoitavien vastuualueiden päällikköjä, nimitetään määrääjäksi.

Vastuualueiden päälliköt ja lain 18 §:ssä tarkoitetun kielivähemmistön palveluyksikön päällikön nimittää vastuualueen toiminnallisesta ohjauksesta päävastuussa oleva ministeriö tai se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty.

Aluehallintoviraston työsuojelun, ympäristölupa-asioiden sekä pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavien vastuualueiden päälliköt nimittävät vastuualueidensa henkilöstön. Poliisihallitus nimittää poliisitoimen tehtäviä hoitavan vastuualueen henkilöstön. Viraston muun henkilöstön nimittää viraston johtaja, jollei viraston työjärjestyksessä toisin määrätä.

Sivistystoimen tehtävät aluehallintovirastoissa

Aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä koulutus- ja muun sivistystoimen toimialalla. Aluehallintovirasto toimii opetustoimen lainsäädännön mukaisena muutoksenhaku-, oikaisu- ja laillisuusvalvontaviranomaisena ja järjestää tehtävälueeseen liittyvää opetushenkilöstön täydennyskoulutusta. Aluehallintoviraston koulutus- ja muun sivistystoimen tehtävät perustuvat muun muassa perusopetuslakiin (628/1998), lukiolakiin (629/1998), ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin (630/1998), ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin (631/1998), taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin (633/1998), ylioppilastutkinnon järjestämisestä annettuun lakiin (672/2005), valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annettuun lakiin (634/1998)). Aluehallintoviraston toimivalta tutkia kunnan järjestämää opetustointia koskevia kanteluita perustuu kuntalain 8 §:n 2 momentin yleissäännökseen, jonka mukaan aluehallintovirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan.

Varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirrettiin sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön vuoden 2013 alusta lähtien (HE 159/2012 vp). Siir-

ron myötä päivähoito ei enää ole sosiaali- huoltolain (710/1982) mukainen sosiaalipalvelu, vaikka siihen sovelletaan osittain edelleen sosiaalipuolen lainsäädäntöä. Aluehallintoviraston tehtävät ja toimivalta säilyivät hallinnonalasiirron yhteydessä ennallaan, mutta lasten päivähoitosta annettuun lakiin (36/1973) lisättiin aluehallintovirastojen tehtäviä ja toimivaltaa koskevat säännökset. Aluehallintovirastolle kuuluvat lasten päivähoiton suunnittelu, ohjaus ja valvonta toimialueellaan. Aluehallintovirasto voi esimerkiksi tarkastaa kunnan toiminnan ja toiminnan järjestämisestä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat ja antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Aluehallintovirasto voi tutkia kunnan toiminnan lainmukaisuutta kantelun johdosta tai toisin kuin opetustoimessa myös omaaloitteisesti. Aluehallintovirasto valvoo myös yksityistä lasten päivähoitoa lasten päivähoitosta annetun lain sekä yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) mukaan.

Lisäksi aluehallintovirastojen tehtäviin kuuluu peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi myös sivistystoimen palveluissa. Arviointi tapahtuu yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa siten, että ELY-keskus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaisesti valmistelee kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointia. Osana muuta peruspalveluiden arviointiprosessia aluehallintovirastot ovat julkaisseet kunnan kulttuuritoiminnan peruspalveluiden arviointeja.

Koulutus- ja muun sivistystoimen toimialan tehtäviä hoidetaan kaikissa kuudessa aluehallintovirastossa. Tehtävät on sijoitettu aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueelle. Samalla vastuualueella hoidetaan myös aluehallintovirastoille säädettyjä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, kuluttaja- ja kilpailuhallintoon kuuluvia tehtäviä sekä muita oikeusturvan edistämiseen ja toteuttamiseen liittyviä tehtäviä. Vastuualueella hoidetaan myös aluehallintovirastoille kuuluva peruspalvelujen alueellisen saatavuuden

arviointi. Peruspalvelut, luvat ja oikeusturva -vastuualueen johtajan nimittää aluehallintovirastoista annetun lain 14 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö, jonka on kuultava asiassa muun muassa opetus- ja kulttuuriministeriötä.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolle on aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:ssä annettu valtakunnalliseksi erikoistumistehtäväksi yleissivistävän koulutuksen kelpoisuusvaatimuksia koskevat erivapausasiat. Asetuksen 13 §:n mukaan Lapin aluehallintovirasto käsittelee koko maassa saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettäviä valtionavustuksia.

Lisäksi aluehallintovirastoissa on yksi ruotsinkielinen opetustoimen palveluyksikkö, jonka toimialueeseen kuuluu koko maa. Palveluyksiköstä säädetään aluehallintovirastoista annetun lain 18 §:n nojalla aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:ssä. Ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikkö toimii Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa sen vastuualueista erillisenä yksikkönä. Palveluyksikön tehtävänä on hoitaa aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvat ruotsinkielisen opetustoimen tehtävät. Palveluyksikön tehtäviin ei kuulu lasten päivähoitoa koskevat aluehallintoviraston tehtävät, vaan ne hoidetaan kussakin kuudessa aluehallintovirastossa. Lisäksi palveluyksikkö toimii asiantuntijana elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialaan kuuluvissa ruotsinkielistä väestöä koskevissa koulutukseen, osaamiseen ja kirjastotoimeen liittyvissä asioissa. Palveluyksikön virkojen kelpoisuusvaatimuksena on asetuksen 16 §:ssä säädetyn lisäksi ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Palveluyksikön henkilöstön työskentelypaikkakuntana voi olla Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lisäksi muun aluehallintoviraston toimipaikka. Aluehallintovirastoista annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaan ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön päällikön nimittää opetus- ja kulttuuriministeriö.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminta-ajatuksesta, toimialasta ja tehtävistä, organisoinnista, toimivallasta, toimialueista sekä ohjauksesta ja johtamisesta säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (906/2012).

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 2 §:n mukaan ELY-keskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla. Lain 3 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla: 1) yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen; 2) innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta; 3) työmarkkinoiden toimivuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys; 4) koulutus, osaaminen ja kulttuuri; 5) kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi; 6) maahanmuutto, kotouttaminen ja hyvät etniset suhteet; 7) maatilatalous, kalatalous, maaseudun kehittäminen, eläintunnistussjärjestelmä sekä maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuus ja kasvinterveys; 8) energia ja sen tuotanto; 9) liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, maanteiden pito sekä julkisen liikenteen järjestäminen; 10) ympäristönsuojelu, alueiden käyttö, rakentamisen ohjaus, kulttuuriympäristön hoito, luonnon monimuotoisuuden suojelu ja kestävä käyttö sekä vesivarojen käyttö ja hoito; 11) palkkaturva-asiat; 12) eräät edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät rakennerahasto- ja aluekehitystehtävät. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on: 1) ohjata ja valvoa 3 luvussa tarkoitettuja työ- ja elinkeinotoimistoja; 2) valmistella liikenteen sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointia; 3) valvoa yleistä etua ympäristö- ja vesiasioissa, tuottaa ja jakaa ympäristö- ja vesiasioissa, tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa sekä parantaa ympäristötietoutta, ehkäistä ja torjua ympäristövahinkoja ja -haittoja, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä huolehtia ympäristö-, ve-

sihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen muista tehtävistä säädetään erikseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan ELY-keskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Pykälän 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus jakautuu sille kuuluvien tehtävien hoitamista varten vastuualueisiin. Myös keskuksen vastuualueista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Manner-Suomessa toimii viisitoista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa on kolme vastuualuetta, joita ovat elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri-vastuualue, liikenne ja infrastruktuuri-vastuualue sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue. Vastuualueiden sijoittumisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin säädetään valtioneuvoston asetuksella. Kaikki kolme vastuualuetta on yhdeksässä ELY-keskuksessa, joita ovat Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Kaakkois-Suomen, Pohjois-Savon, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Hämeen, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa on elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri-vastuualue sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue. Satakunnan ja Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa on ainoastaan elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri-vastuualue.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 5 §:n mukaan ELY-keskus huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan ja käyttää sille kuuluvaa toimivaltaa siten kuin siitä tässä tai muussa laissa säädetään. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kuitenkin hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden keskuksen toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voidaan tehostaa keskusten toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta, edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa tar-

koitetulla saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista tai turvata tehtävissä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saata- vuus taikka toimialueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen muun vastaavan synn vuoksi. Vastuualueiden sijoittumisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin ja keskusten toimialueen laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Sivistystoimen tehtävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk- sista annetun lain 3 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdan mukaan ELY-keskukset hoitavat niil- le erikseen säädettyjä tehtäviä koulutuksen, osaamisen ja kulttuurin sekä kirjasto-, liikun- ta- ja nuorisotoimen toimialoilla. ELY- keskukset hoitavat myös edellä mainitun säännöksen 12 kohdan mukaan eräitä näihin tehtäviin liittyviä rakennerahasto- ja alueke- hitystehtäviä. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on lain 3 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan valmistella kir- jasto-, liikunta- ja nuorisotoimen peruspalve- lujen alueellisen saatavuuden arviointia. Edellä mainituista tehtävistä säädetään tar- kemmin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituk- sesta annetussa laissa (1705/2009), vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998), kirjastolaissa (904/1998), liikuntalaissa (1054/1998) sekä nuorisolaissa (72/2006).

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk- sista annetun valtioneuvoston asetuksen (897/2009) nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 2 momentin 2 koh- dassa tarkoitettujen tehtävien hoitaminen on keskitetty joko kokonaan tai osittain Uuden- maan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökes- kuksen, Varsinais-Suomen elinkeino-, lii- kenne- ja ympäristökeskuksen, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympä- ristökeskuksen, Pohjanmaan elinkeino-, lii- kenne- ja ympäristökeskuksen, Pohjois- Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäris- tökeskuksen sekä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulle. Tehtävien

hoitaminen on sijoitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneu- voston asetuksen 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan ELY-keskuksen elinkeinot, työvoi- ma, osaaminen ja kulttuuri-vastuualueelle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät kansallisen kirjastopolitiikan tavoit- teiden toteutumista alueellaan sekä seuraavat ja arvioivat kirjasto- ja tietopalvelujen saata- vuutta ja laatua asukkaiden perus- ja lähipal- veluina. ELY-keskukset edistävät kirjasto- ja tietopalvelujen kehittämistä sekä kirjastora- kentamista ja kirjastoautojen uusimista valti- onavustuksilla, informaatio-ohjauksella ja täydennyskoulutuksella sekä tukevat kuntien alueellista yhteistyötä kirjasto- ja tietopalve- lujen järjestämisessä.

Liikuntatoimen osalta ELY-keskukset edis- tävät liikuntapaikkarakentamista, lasten ja nuorten paikallista liikuntaa, terveyttä edistä- vää liikuntaa kaikissa ikäryhmissä sekä maa- hanmuuttajien kotouttamiseen tähtäävää lii- kuntaa ohjauksella, koulutuksella, investoin- ti- ja kehittämisavustuksilla sekä yhteistyöllä alueellisen liikuntaneuvoston kanssa. Pir- kanmaan ELY-keskus hoitaa liikuntapaikka- rakentamisen tutkimus- ja kehittämissank- keisiin sekä liikuntapaikkarakentamiseen liit- tyviä tehtäviä.

Nuorisotoimen osalta ELY-keskukset vas- taavat aluetason nuorisopolitiikan yhteenso- vittamisesta, valtioneuvoston joka neljäs vuosi hyväksymän nuorisopolitiikan kehittä- misohjelman toimeenpanosta sekä nuorten mahdollisuudesta osallistua alueelliseen nuor- isotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. ELY-keskukset tukevat nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistävät nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista kouluttamalla ja informaatio- ohjaamalla alan toimijoita ja yhteisöjä sekä myöntämällä valtionavustuksia. Lisäksi ELY-keskukset edistävät nuorisolain uudis- tuksen toimeenpanoa.

ELY-keskukset tuottavat kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimia koskevat osuudet aluehallin- tovirastojen vastuulla olevaan peruspalvelu- jen saatavuuden arviointiin. ELY-keskukset osallistuvat myös lähialueyhteistyöhön ja opetus- ja kulttuuriministeriön kansainväli- seen yhteistyöhön. Kulttuurin osalta ELY-

keskukset vastaavat kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden työllisyyden ja toimintaedellytysten sekä kulttuuripalveluiden saatavuuden, saavutettavuuden ja tuotantoedellytysten vahvistamisesta osana alueen elinvoimaisuuden, elinkeinoelämän ja hyvinvoinnin kehittämistä sekä tuottavat arvion kulttuuritoimijoiden ja luovan talouden toimintaedellytyksistä ja palvelutuotannosta. Lisäksi ELY-keskukset hoitavat opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan rakennerahastotehtäviä (ESR).

ELY-keskukset seuraavat työelämän ja koulutuksen kohtaantoa, vastaavat lyhyen aikavälin alueellisesta ennakoinnista ja osallistuvat maakunnan liittojen vetovastuulla olevaan alueelliseen keskipitkän ja pitkän aikavälin ennakointiin. ELY-keskuksille kuuluu myös tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämisen koordinointi ja ohjausosaamisen kehittäminen. Osa ELY-keskuksista jakaa ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjille suunnattuja työelämän kehittämis- ja palvelutehtävien valtionavustuksia. Lisäksi keskukset hoitavat toimialan ESR-tehtäviä. Uudenaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Pohjois-Savon, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset hoitavat oppilaitosten perustamishankkeita koskevia tehtäviä.

2.1.2 Työn tasaaminen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen aluehallintovirastojen välillä

Aluehallintovirastoista annetun lain 6 §:n mukaan pääperiaatteena on, että kukin aluehallintovirasto huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan ja käyttää sille kuuluvaa toimivaltaa siten, kuin siitä tässä tai muussa laissa säädetään. Aluehallintovirasto voi kuitenkin hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden viraston toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voidaan tehostaa virastojen toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä, parantaa palvelujen saatavuutta, edistää alueen suomen- ja ruotsinkielisen sekä saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkoitettua saamelaisen kotiseutualueella saamenkielisen vähemmistön kielellisten oikeuksien toteutumista tai turvata tehtävissä tarvittavan eri-

työasiantuntemuksen saatavuus taikka toimialueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn vuoksi. Vastuualueiden sijoittumisesta aluehallintovirastoihin ja virastojen toimialueen laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Aluehallintovirastojen toimialueista säädetään aluehallintovirastoista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä. Ympäristölupavastuualueiden, työsuojelun vastuualueiden ja poliisitoimen vastuualueiden sijoittumisesta aluehallintovirastoihin ja niiden toimialueista säädetään erikseen. Toimialueen laajentamisesta poliisitoimen tehtävissä säädetään sisäasiainministeriön asetuksella, työsuojelun tehtävissä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella ja ympäristölupa-asioiden tehtävissä ympäristöministeriön asetuksella.

Aluehallintovirastoille on määritelty erilaisia erikoistumistehtäviä, joissa tietyllä aluehallintovirastolla on toimivalta sen omaa toimialuetta laajemmalla alueella joko niin, että toimivalta kattaa koko Suomen alueen, tai niin, että viraston toimivalta kattaa sen oman toimialueen lisäksi yhden taikka useamman muun aluehallintoviraston toimialueen. Tehtävistä on säädetty toisaalta valtioneuvoston asetuksessa aluehallintovirastoista ja toisaalta erityislainsäädännössä kuten esimerkiksi Suomen talousvyöhykkeestä annetussa laissa (1058/2004), panttilainauslaitoksesta annetussa laissa (1353/1992), hengenpelastusmitalista annetussa tasavallan presidentin asetuksessa (146/2011) ja valtioneuvoston asetuksessa palosuojelurahastosta (625/2003) sekä ministeriöiden asetuksissa kuten sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa eräiden aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueen toimialueista (930/2009) tai ympäristöministeriön asetuksessa ympäristölupavastuualueiden sijoittumisesta aluehallintovirastoihin ja niiden toimialueiden laajentamisesta (984/2009).

Edellä todetun lisäksi aluehallintoviraston tehtäviä voidaan siirtää toisen aluehallintoviraston hoidettavaksi aluehallintovirastoista annetun lain 15 §:n nojalla puolueettoman käsittelyn turvaamiseksi. Niissä tapauksissa, joissa aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluvan valvontaa, velvoitteiden asettamista tai oikeuden myöntämistä koskevan hallintoasi-

an puolueeton käsittely voi ilmeisesti vaarantua sen vuoksi, että virasto on tai on ollut asiassa myös asianosaisena, viraston on, jolle asian puolueetonta käsittelyä voidaan viraston sisäisin toimenpitein järjestää, pyydettyä toiminnallisesta ohjauksesta vastaavaa ministeriötä määräämään toinen aluehallintovirasto käsittelemään ja ratkaisemaan asia. Tiedossa ei ole tapauksia, joissa tätä menettelyä olisi käytetty.

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueen tehtäviin liittyen on voimassa säännös, joka mahdollistaa toisen aluehallintoviraston virkamiehen määräämisen hoitamaan toisen aluehallintoviraston tehtäviä. Työsuojeluhallinnosta annetun lain (16/1993) 3 §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi asianomaisia aluehallintovirastoja kuultuaan määrätä aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualueen virkamiehen suostumuksellaan tekemään tilapäisesti toisen aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitavalle vastuualueelle tai ministeriölle kuuluvia tehtäviä. Käytännössä työsuojelun vastuualueen johtaja tekee menettelystä esityksen sosiaali- ja terveysministeriöön, joka tekee asiasta päätöksen. Menettelyä on käytetty verraten harvoin.

Myös aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueita koskien on säännös, joka mahdollistaa toisen aluehallintoviraston virkamiehen määräämisen hoitamaan toisen aluehallintoviraston tehtävää silloin kun kyseessä on monijäsenisessä ratkaisukokoonpanossa ratkaistava asia. Ympäristönsuojelija vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain (898/2009) 3 §:n 4 momentin mukaan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi monijäseniseen kokoonpanoon voidaan määrätä jäseniä myös toisesta aluehallintovirastosta. Pykälän 3 momentin mukaan vastuualueen päällikkö määrää ratkaistavan asian ratkaisukokoonpanon ja tarvittaessa kokoonpanolle puheenjohtajan.

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen ja pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueen sekä hallintopalveluiden vastuuyksikön tai erikoistumisyksiköiden osalta ei ole yleissäännöksiä, jotka mahdollistaisivat aluehallintoviraston virkamiehen määräämisen hoitamaan toi-

sen aluehallintoviraston tehtäviä. Asiasta on kuitenkin erityissääntelyä ja muun muassa tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 35 §:n mukaan kyseisen lain valvonnasta vastaavat Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Itä-Suomen aluehallintovirasto voivat käyttää valvonnassa apunaan myös muita aluehallintovirastoja.

2.2 Nykytilan arviointi

2.2.1 Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä oppilaitosrakentamisen tehtävät

Aluehallinnon uudistuksessa aiemmin lääninhallituksille kuuluneet sivistystoimen tehtävät jaettiin aluehallintovirastoille, ELY-keskuksille ja maakunnan liitoille. Jo aluehallintouudistusta koskevien lakiehdotusten valiokuntakäsittelyvaiheessa sivistysvaliokunta esitti lausunnossaan (SiVL 8/2009 vp) hallituksen esityksestä poikkeavaa tehtävien organisoimista. Sivistysvaliokunta esitti, että hallintovaliokunta muuttaa lakiehdotuksia niin, että kirjastotoimen, liikuntatoimen ja nuorisotoimen tehtävät sijoitetaan aluehallintovirastoihin.

Hallintovaliokunta katsoi kuitenkin aluehallinnon uudistamista koskevasta lainsäädännöstä annettua hallituksen esitystä käsitellessä mietinnössään (HaVM 13/2009 vp), että edellä todettu sivistystoimen tehtävien tehtäväjako tulisi toteuttaa hallituksen esittämien tavoin. Valiokunta piti aluehallintouudistuksen tavoitteita ajatellen perusteluna, että kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät sijoittuvat esitetyllä tavalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin.

Hyväksyessään hallituksen esitykseen (HE 59/2009 vp ja EV 150/2009 vp) aluehallinnon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi sisältyvät lait eduskunta edellytti hallituksen huolehtivan siitä, että eduskunnalle annetaan seikkaperäinen selonteko vuoden 2012 loppuun mennessä aluehallintouudistuksen toimeenpanosta ja toteutumisesta.

Eduskunnan edellyttämän selonteon valmisteluun liittyen aluehallinnossa hoidettavista sivistystoimen tehtävistä tehtiin kysely, jolla kerättiin tietoa aluehallinnon ohjausmal-

lin toimivuudesta sivistystoimen tehtävien näkökulmasta, sivistystoimen tehtävien jakamisesta kahteen aluehallintoviranomaiseen aiheutuvista vaikutuksista toimintaan, aluehallinnon aluejakojen toimivuudesta ja vaihtoehtoisista organisoitumismalleista näissä tehtävissä. Kohderyhmänä olivat aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten ylijohtajat, aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeus- turva ja luvat -vastuualueen johtajat, ELY-keskusten elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri -vastuualueen johtajat sekä se aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten henkilöstö, jonka tehtävistä vähintään 50 % on sivistystoimen tehtäviä. Lisäksi kohderyhmään kuuluivat opetus- ja kulttuuriministeriön neuvonantajat, jotka osallistuvat näiden organisaatioiden tulosohjaukseen. Vastauksia saatiin 83 vastausprosentin ollessa 54.

Vastaajat pitivät aluehallintouudistuksessa tehtyä sivistystoimen tehtävien jaon vaikutusta tehtävien hoitamiseen, ohjaukseen ja organisointiin, palveluiden saatavuuteen ja laatuun ja palvelutavoitteiden toteutumiseen sekä aluejakojen toimivuuteen kielteisenä ja osin jopa erittäin kielteisenä. ELY-keskuksista ja aluehallintovirastoista saadusta vastauksista otettiin 65 vastauksessa kantaa sivistystoimen organisointiin aluehallinnossa. Vastaajista 27 katsoi, että sivistystoimen tehtävät tulisi aluehallinnossa koota yhteen organisaatioon ottamatta sinänsä vastauksessa kantaa siihen, mikä tämä organisaatio olisi tai esittäen useampia vaihtoehtoja. Muista vastauksista selkeä enemmistö kannatti sivistystoimen tehtävien kokoamista aluehallintovirastoihin. Opetus- ja kulttuuriministeriössä ohjaustehtävissä toimivien vastaukset noudattivat samaa jakautumaa kuin aluehallintoviranomaisissa työskentelevien antamat vastaukset.

Kaikkiaan 66 vastauksessa esitettiin aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa työskentelevien näkemyksiä liittyen aluejakojen toimivuuteen. Yleisesti ottaen useat vastaajat kohdistivat kritiikkiä aluejakojen toimivuuteen sivistystoimen tehtävissä ja erityisesti ELY-kentän hajanaisuuteen tässä suhteessa. Samoin avoimista vastauksista kävi korostusti ilmi se, että tähän asti asioiden hoitaminen on monissa tapauksissa onnistunut haja-

naisesta rakenteesta huolimatta sen vuoksi, että asioita hoitava henkilöstö on ollut edelleen pitkälti sama kuin ennen uudistusta ja näin ollen vanhoja, ennen uudistusta muodostuneita ja epävirallisia yhteistyöverkostoja on osattu ja voitu edelleen hyödyntää. Huolena vastauksissa tuotiin samassa yhteydessä esiin se, että henkilöstön vaihtuessa ja näiden yhteistyösuhteiden katketessa ei nykyinen rakenne ja tehtävien jako edistä niiden uudelleen muodostumista ja tehtävien tuloksekasta sekä tehokasta hoitamista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt kesäkuussa 2012 kulttuuri- ja urheiluministeri Arhinnmäen allekirjoittaman esityksen kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien siirtämiseksi aluehallintovirastojen tehtäviksi ja elokuussa 2012 opetusministeri Gustafssonin allekirjoittaman esityksen näihin siirtoihin liittyen oppilaitosrakentamisen liittyvien tehtävien siirtämiseksi aluehallintovirastoihin.

Myös selvitysmies Rauno Saari on selvityksessään (TEM raportteja 31/2012) arvioinut, että sivistystoimen tehtävien jakaminen ei edennyt kitkatta, ja kannattanut opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotusta kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien liittämistä peruskoulutustehtävien yhteyteen aluehallintovirastoihin.

Valtioneuvoston selonteossa eduskunnalle aluehallintouudistuksen toimeenpanosta ja toteutuksesta (VNS 1/2013 vp) on esitetty kehittämistarpeena, että kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät, kulttuurin toimialan peruspalvelujen arviointitehtävät ja oppilaitosrakentamiseen liittyvät tehtävät siirretään aluehallintovirastoille. Selonteossa on todettu, että kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien sijoittaminen aluehallintouudistuksessa ELY-keskuksiin ei noudattanut uudistuksessa omaksuttua työnjakoa koskevaa päälinjausta, ja on selonteon valmistelussa tehtyjen selvitysten mukaan osoittautunut epätarkoituksenmukaiseksi ratkaisuksi. Sivistystoimen tehtävien on todettu niiden hoidon, organisoinnin ja ohjauksen kannalta olevan liiaksi hajautuneina aluehallinnossa. Selonteossa on tuotu esille, että opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt esitykset kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien, kulttuurin toimialan peruspalvelujen arviointitehtävien

ja oppilaitosrakentamiseen liittyvien tehtävien siirtämisestä aluehallintovirastoihin. Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät aluehallinnossa ovat pitkälti toimialan peruspalvelutehtäviä. Näillä toimialoilla ei ole keskusvirastoja ja aluehallinnossa on perinteisesti hoidettu myös valtakunnalliset peruspalvelu- ja kehittämistehtävät. Näin ollen näiden toimialojen osalta aluehallinto on keskeisessä asemassa. Lisäksi ELY-keskusten tehtävien moninaisuuden vuoksi pieniä toimialoja koskevat tavoitteet jäävät erittäin pienelle huomiolle. Näin siitä huolimatta, että pienten toimialojen, kuten esimerkiksi kirjasto- liikunta- ja nuorisopalveluiden merkitys asukkaiden arjessa on suuri.

Selonteossa on todettu, että selontekoa valmistelleen työryhmän raportista annetuissa lausunnoissa ehdotettua siirtoa puolsivat opetus- ja kulttuuriministeriö, aluehallintovirastot, SAK, STTK, Akava, JUKO, OAJ ja Valtion alueellisen sivistyshallinnon virkamiehet ry. Pardia katsoi siirron toteuttamisen edellyttävän perusteellista harkintaa, mutta mikäli kestävät perusteet löytyvät, olisi tehtävien siirto toteutettava pikaisesti. Siirtoa vastustivat ELY-keskukset ja useat maakunnan liitot.

Sivistysvaliokunta on valtioneuvoston selonteosta antamassaan lausunnossa (SiVL 7/2013 vp) todennut valtioneuvoston selonteon ja sivistysvaliokunnan asiantuntijakouluemisten vahvistaneen entisestään sivistysvaliokunnan aiemmin aluehallintouudistuksen yhteydessä muodostamaa kantaa. Sivistysvaliokunta on kiirehtinyt kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä oppilaitosrakentamisen tehtävien siirtoa ELY-keskuksista aluehallintovirastoihin.

Sivistysvaliokunta on todennut, että kirjastojen siirtyminen uuteen toimintaympäristöön ei valiokunnan saaman selvityksen mukaan ole ainakaan vahvistanut kuntien kontakteja aluehallintoon. Suuret kaupungit ovat uudistaneet kirjastotoimeaan omaehtoisin toimenpitein, mutta erityisesti pienten kuntien kirjastoille tarpeellista ohjausta ei käytännössä ELY-keskusten puolelta ole juuri tullut. Liikuntatoimen osalta valiokunta on todennut olevan huolestuttavaa, että liikunnan toimialan asiantuntijuus on vaarassa kadota

aluehallintotasolta, samalla kun väestön riittämätön liikunta on muodostunut todelliseksi ongelmaksi niin kansantaloudellisesti kuin kansalaisten hyvinvoinnin kannalta.

Valiokunta on katsonut, että kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien hoitaminen edellyttää riittävää asiantuntijuutta ja avustavaa henkilöstöä. Näillä kolmella toimialalla ei ole muita viranomaisia, joten aluehallinto on erittäin tärkeä voimavara, jolle kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen substanssilainsäädännössä on annettu laajat tehtävät niiden vastatessa valtiolle kuuluvien tehtävien alueellisesta toimeenpanosta.

Valiokunta on arvioinut, että kaiken kaikkiaan sivistystoimen tehtävät ovat nyt niiden hoidon, organisoinnin ja ohjauksen kannalta liiaksi hajautuneet aluehallinnossa. ELY-keskusten tehtävien moninaisuuden vuoksi pieniä toimialoja koskevat tavoitteet jäävät vähäiselle huomiolle, vaikka esimerkiksi kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalveluiden merkitys asukkaiden arjessa on suuri. Valiokunta on tuonut esille, että ELY-keskusten ohjausrakennetta pidetään myös monikerroksisena, vaikeasti hallittavana, resursseja kuluttavana sekä osin liian yksityiskohtaisena ja valiokunta on katsonut, että aluehallinnon ohjausjärjestelmän keventäminen ja selkeyttäminen on tarpeen.

Sivistysvaliokunta on kannattanut sitä, että nykyisin aluehallintovirastoissa olevat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tehtävät ja sinne siirrettävät tehtävät muodostavat jatkossa oman vastualueensa. Valiokunta on arvioinut ratkaisulla saavutettavan synergiaetuja mm. rakentamisasioissa, ja sen selkiyttävän myös tulosohtausta. Kulttuurin toimialan tehtävät, lukuun ottamatta peruspalveluiden arviointia, on valiokunnan lausunnon mukaan tarkoituksenmukaista säilyttää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa. Samoin koulutuksen alueen lyhyen aikavälin työvoima- ja koulutustarpeen ennakointi, ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjille suunnattujen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävien valtionavustus sekä opetuksen hallinnonalan valtakunnallisten ESR-kehittämisohjelmien ja ESR-alueosoiden toimeenpanotehtävät jäävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin.

Hallintovaliokunta on valtioneuvoston selonteosta antamassaan mietinnössä (HaVM 8/2013 vp) todennut, että kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävillä on yhtymäkohtia sekä alueellisiin yhdenvertaisuustehtäviin että alueellisiin kehittämistehtäviin. Hallintovaliokunta on todennut sivistysvaliokunnan lausunnossaan käsitelleen mainittujen tehtäväläytöiden hoitamisen edellytyksiä ja puoltaneen tehtävien siirtämistä aluehallintovirastoille. Hallintovaliokunta on mietinnössään pitänyt pitää kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien siirtämistä aluehallintovirastoihin tarkoituksenmukaisena. Hallintovaliokunta on viiannut sivistysvaliokunnan lausuntoon ja tähdentänyt, että myös tehtävien resursointiin tulee kiinnittää huomiota. Eduskunta on selonteon johdosta antamassaan vastauksessa (EK 17/2013 vp.) yhtynyt selonteon kannanottoihin ja linjauksiin hallintovaliokunnan mietinnöstä ilmenevin huomautuksin ja päätelmin.

2.2.2 Työn tasaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämisen mahdollisuudet aluehallintovirastojen välillä

Aluehallintovirastojen työntasaamisen toimintamallin kehittämistyöryhmä ehdotti lokakuussa 2012 valtiovarainministeriölle jättämään raportissa eräitä säädösmuutoksia, joiden perusteella olisi mahdollista määrätä aluehallintoviraston virkamies tekemään suostumuksensa mukaisesti tilapäisesti toisen aluehallintoviraston tehtäviä. Työryhmän työn taustana oli havainto siitä, että aluehallintovirastojen toiminnan tehostaminen ja tuottavuuden parantaminen edellyttävät aluehallintovirastojen toimintatapojen ja henkilöstön käytön joustavuuden lisäämistä niissä tehtävissä, joissa tämä on mahdollista. Aluehallintovirastojen määrärahojen niukkuuden vuoksi tarvitaan joustavuutta virastojen välisessä resurssien käytössä.

Aluehallintovirastoista annetun lain 6 § mahdollistaa aluehallintovirastojen toimialueiden laajentamisen säännöksessä olevien edellytysten täyttyessä, mutta säännös ei mahdollista aluehallintovirastojen resurssien joustavaa käyttöä tilanteissa, joissa jonkin aluehallintoviraston virkamiehellä on sellais-

ta erityisasiantuntemusta, jonka käyttö olisi tarpeen toisessa aluehallintovirastossa vireillä olevan asian käsittelyssä. Säännös ei myöskään mahdollista aluehallintovirastojen resurssien joustavaa tilapäistä käyttöä tilapäisten ruuhkatilanteiden purkamisessa siten, että toisen aluehallintoviraston virkamies voitaisiin määrätä tekemään ruuhkaantuneelle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä.

Tällä hetkellä ainoastaan aluehallintovirastojen työsuojeluvastuualuetta ja ympäristölupavastuualuetta koskien on erityissääntelyä, joka mahdollistaa toisen aluehallintoviraston virkamiehen määräämisen tekemään tilapäisesti toisen aluehallintoviraston tehtäviä. Ympäristölupavastuualueella oikeus rajoittuu monijäsenisessä kokoonpanoissa ratkaistaviin asioihin ja määräämisen syynä tulee olla erityisasiantuntemuksen turvaaminen ratkaisukokoonpanossa. Ympäristölupavastuualuetta koskeva sääntely edellyttää säännöksen soveltamisen perusteeksi erityisasiantuntemuksen turvaamista eikä säännös tule lähtökohtaisesti sovellettavaksi ruuhkaantumisen purkamisessa eikä tilanteissa, joissa ratkaisukokoonpano on yksijäseninen.

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen, pelastustoimi ja varautuminen vastuualueen, hallintopalveluiden vastuuyksikön tai erikoistumisyksiköiden osalta ei ole yleissäännöksiä, jotka mahdollistaisivat aluehallintoviraston virkamiehen määräämisen hoitamaan toisen aluehallintoviraston tehtäviä. Kyseisillä vastuualueilla on kuitenkin eräitä harvoin toistuvia mutta erityistä asiantuntemusta vaativia valvonta- ja muita tehtäviä, kuten esimerkiksi psykiatrian erityisasiantuntemusta vaativia psykiatrian yksikköjen tarkastustehtäviä tai eläintarhojen ja muiden eksoottisia eläimiä pitävien kohteiden valvontatehtäviä, joissa asiantuntijaresurssien yhteinen käyttö saattaisi olla tarkoituksenmukaista. Samoin kyseisillä vastuualueilla hoidetaan osaksi myös sellaisia tehtäviä, jotka eivät ole aluesidonnaisia ja joita voitaisiin ruuhkaantumistilanteissa tilapäisesti hoitaa myös toisen aluehallintoviraston henkilöstöön kuuluvan virkamiehen tekeminä. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi tietyt yksilökantelut sekä sellaiset

lupa- tai rekisteröintitehtävät, jotka eivät edellytä alueellista asiantuntemusta.

kemään ruuhkaantuneelle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.2 Keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksellä pyritään ensinnäkin siihen, että aluehallintovirastoihin siirrettäväksi ehdotettavat nykyisin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa hoidettavat kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät sekä oppilaitosrakentamiseen liittyvät tehtävät muodostaisivat aluehallintovirastoissa jo nykyisin hoidettavien opetustoimen oikeusturva-, laillisuusvalvonta ja koulutustehtävien sekä lasten päivähoidon tehtävien kanssa valtion aluehallinnon opetus- ja kulttuuritoimen tehtävien kokonaisuuden. Tähän kokonaisuuteen kuuluu myös kunnan kulttuurin peruspalvelujen arviointitehtävä, jota aluehallintovirastot ovat yhteistyössä ELY-keskusten kanssa hoitaneet osana aluehallintovirastoille kuuluvaa peruspalveluiden arviointitehtävää. Kokoamisella tavoitellaan nykyisin pieniin yksiköihin hajautuneen valtion aluehallinnolle kuuluvien opetus- ja kulttuuritoimen tehtävien nykyistä tarkoituksenmukaisempaa ja tehokkaampaa organisointia. Tehtävien kokoamisella nykyistä suurempiin kokonaisuuksiin pyritään varmistamaan opetus- ja kulttuuritoimen asiantuntijuuden säilyminen ja ylläpitäminen valtion aluehallinnossa sekä tehtävien kokonaispainoarvon lisääntyminen aluehallinnossa.

Toiseksi esityksellä pyritään mahdollistamaan aluehallintovirastojen henkilöstöresurssien nykyistä joustavampi ja tehokkaampi käyttö. Tavoitteena on mahdollistaa aluehallintovirastojen resurssien joustava käyttö tilanteissa, joissa jonkin aluehallintoviraston virkamiehellä on sellaista erityisasiantuntemusta, jonka käyttö olisi tarpeen toisessa aluehallintovirastossa vireillä olevan asian käsittelyssä. Tavoitteena on myös mahdollistaa aluehallintovirastojen resurssien joustava tilapäinen käyttö tilapäisten ruuhkatilanteiden purkamisessa siten, että toisen aluehallintoviraston virkamies voitaisiin määrätä te-

Esityksen mukaan aluehallintovirastojen toimialaa laajennettaisiin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista siirrettäisiin niissä nykyisin hoidettavat kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät sekä oppilaitosrakentamiseen liittyvät tehtävät aluehallintovirastoille. Näiden tehtävien siirron johdosta aluehallintovirastoista annetussa laissa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa olevat virastojen ja keskusten toimialaa ja tehtäviä koskevat säännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uutta toimialajakoa ja uusia tehtäviä. Tehtävien siirto edellyttää myös, että kirjastolain, liikuntalain, nuorisolain sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain eräitä säännöksiä muutetaan uudistuksen johdosta siten, että niissä toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto. Lisäksi tässä yhteydessä ehdotetaan eräisiin edellä mainittuihin lakeihin sisältyviä säännöksiä muutettavaksi teknisesti niin, että niissä opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi. Osana aluehallintovirastojen peruspalveluiden arviointitehtävää virastot julkaisisivat edelleen kunnan kulttuuritoimen peruspalveluiden arviointeja.

Ehdotetusta uudistuksesta huolimatta ELY-keskuksiin jäisi vielä joitakin koulutuksen, osaamisen ja kulttuurin tehtäviä. Jatkossa ELY-keskukset seuraisivat edelleen työelämän ja koulutuksen kohtaantoa, vastaisivat lyhyen aikavälin alueellisesta ennakoinnista ja osallistuvat maakunnan liittojen vetovastuulla olevaan alueelliseen keskipitkän ja pitkän aikavälin ennakointiin. ELY-keskuksille kuuluisi lisäksi tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämisen koordinointi ja ohjausosaamisen kehittäminen. ELY-keskukset jakaisivat myös ammatillisen lisäkoulutuksen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän valtionavustukset. ELY-keskukset osallistuvat lähialueyhteistyöhön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kansainväliseen yhteistyöhön.

Kulttuurin osalta ELY-keskukset vastaisivat kulttuuri- ja luovien alojen toimijoiden työllisyyden ja toimintaedellytysten sekä kulttuuripalveluiden saatavuuden, saavutettavuuden ja tuotantoedellytysten vahvistamisesta osana alueen elinvoimaisuuden, elinkeinoelämän ja hyvinvoinnin kehittämistä sekä tuottaisivat arvion kulttuuritoimijoiden ja luovan talouden toimintaedellytyksistä ja palvelutuotannosta. Lisäksi ELY-keskukset hoitaisivat jatkossa opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan rakennerahastotehtävät.

Työn tasaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntämisen mahdollistamiseksi aluehallintovirastoista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin mahdollisuudesta asettaa aluehallintoviraston virkamies toisen aluehallintoviraston pyynnöstä tilapäisesti ja virkamiehen virkapaikkaa muuttamatta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Päätöksen virkamiehen asettamisesta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi tekisi lähtökohtaisesti virkamiehen nimitävä viranomainen, mutta tilanteissa, joissa aluehallintovirastot eivät pääse asiassa yhteisymmärrykseen, voisi päätöksen tehdä myös toiminnallisesta ohjauksesta vastaava ministeriö. Ehdotettu uusi säännös koskisi käytännössä aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualuetta, pelastustoimi ja varautuminen -vastuualuetta, ympäristölupavastuualuetta ja hallintopalveluja hoitavaa vastuuyksikköä sekä virastojen erikoistumisyksiköitä, sillä työsuojelun vastualueen osalta vastaavankaltaista sääntelyä on jo nyt vastualueen toimintaa koskevassa erityissääntelyssä. Uutta ehdotettua sääntelyä ei sovellettaisi työsuojelun tehtäviä hoitavaan vastuualueeseen vaan sen osalta asiasta säädetään erikseen työsuojeluhallinnosta annetussa laissa (16/1993)

Lisäksi ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain ratkaisukokoonpanoa koskeva säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että mahdollisuutta määrätä ympäristölupa-asioita hoitavan vastualueen virkamies tekemään toisen aluehallintoviraston ympäristölupa-asioita hoitavalle vastuualueelle kuuluvia tehtäviä laajennettaisiin nykyisestä. Toisen aluehallintoviraston virkamies voitaisiin määrätä

myös yksijäseniseen kokoonpanoon tai esittelijäksi. Ratkaisukokoonpanoon määräämisen käyttöalaa ehdotetaan laajennettavaksi myös siten, että määräämisen edellytyksenä ei enää olisi yksinomaan erityisasiantunteumuksen turvaaminen.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista aluehallintovirastoihin siirtyviä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen sekä oppilaitosrakentamisen tehtäviä vastaava voimavara-siirto on yhteensä 53 henkilötyövuotta, mikä merkitsee 3 511 000 euron määrärahasiirtoa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta valtiovarainministeriön hallinnonalalle vuoden 2014 talousarviossa. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon henkilöstön palkkausmenot sekä muita menoja 20 prosenttia palkkausmenoista laskettuna. Siirto tehdään valtionalouden kehysten puitteissa.

Työn tasaamista ja asiantuntijuuden hyödyntämistä koskevalla ehdotuksella pyritään joustavoittamaan ja tehostamaan aluehallintovirastojen henkilöstöresurssien käyttöä. Valtion talousarviolain (423/1988) 7 a §:ssä säädetään määrärahan siirtämisestä toisen viraston käytettäväksi. Pykälän 1 momentin mukaan viraston tai laitoksen toimintaan tarkoitettuja määrärahoja voidaan henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi siirtää toisen viraston käytettäväksi sen toiminnasta aiheutuviin vastaaviin menoihin siten, kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan määrärahan siirtämisestä saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvan viraston käytettäväksi päättää asianomainen ministeriö. Talousarvioasetuksen (1243/1992) 18 §:n 2 momentin mukaan viraston ja laitoksen toimintaan tarkoitettuja määrärahoista on henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi siirrettävä henkilöstön palkkaus- ja muiden menojen maksamiseksi tarvittavat varat sen viraston tai laitoksen asianomaisella momentilla, jolta menot on maksettu, varainhoitovuoden talousarvion tilijaottelua muuttamalla sen viraston tai laitoksen käytettäväksi, johon hen-

kilöstövoimavarat kohdennetaan. Koska esitykseen sisältyvä henkilöstöresurssien käyttöä koskevat sääntelyehdotukset tarkoittaisivat ainoastaan henkilöstöresurssien tilapäistä ja tapauskohtaista siirtoa, joka ei edellyttäisi määrärahasiirtoja, eikä siis edellä mainituissa talousarviolainsäädäntöön sisältyvissä säännöksissä tarkoitettua pysyvää henkilöstövoimavarojen siirtoa, eivät nämä talousarviolainsäädännön säännökset tulisi sovellettaviksi tässä yhteydessä. Edellä mainituista seikoista johtuen sääntelyehdotuksella ei arvioida myöskään olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Ehdotetun säännöksen mahdollistama henkilöstöresurssien joustava käyttö toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Henkilöstövaikutukset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtäviä ja oppilaitosrakentamiseen liittyviä tehtäviä hoitava henkilöstö siirtyisi esityksen seurauksena aluehallintovirastojen palvelukseen. Siirtyminen koskisi Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Pohjois-Savon, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen palveluksessa olevaa ja näitä tehtäviä hoitavaa henkilöstöä. Henkilöstövoimavarsiirto olisi yhteensä 53 henkilötyövuotta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten henkilöstön siirtyminen aluehallintovirastojen palvelukseen toteutetaan valtion virkamieslain (750/1994) valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyä koskevien säännösten mukaisesti. Valtion virkamieslain 5 a §:n 1 momentin mukaan valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyn yhteydessä virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät. Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitetty virkamies siirtyy pykälän 2 momentin mukaan viraston palvelukseen määräaikaisen virkasuhteensa keston ajaksi. Virka voidaan pykälän 3 momentin mukaan siirtää 1 ja 2 momentissa tarkoite-

tuissa tilanteissa ilman valtion virkamieslain 5 §:ssä tarkoitettua virkamiehen suostumusta, jos virka siirretään virkamiehen työssäkäyntialueella tai työssäkäyntialueelle. Työssäkäyntialueella tarkoitetaan työttömyysturvain (1290/2002) 1 luvun 9 §:n mukaista aluetta. Pykälän 4 momentin mukaan virkamiehen palvelussuhteen ehtoihin sovelletaan, mitä niistä virkaehtosopimuksissa sovitaan tai laissa säädetään. Jos viran tehtävät muuttuvat uudelleenjärjestelyn yhteydessä olennaisesti ja viran tilalle perustetaan uusi virka, voidaan uusi virka valtion virkamieslain 5 c §:n 1 momentin mukaan sitä ensi kertaa täytettäessä täyttää ilman haettavaksi julistamista, jos siihen nimitetään uudelleenjärjestelyn kohteena olevan viraston virkaan nimitetty virkamies.

Aluehallintovirastojen työn tasaamista ja asiantuntijuuden hyödyntämistä koskevalla ehdotuksella mahdollistettaisiin aluehallintovirastojen henkilöstöresurssien nykyistä joustavampi, tehokkaampi ja tuottavampi käyttö. Aluehallintoviraston virkamiehellä olevaa erityisasiantuntemusta pystyttäisiin hyödyntämään valtakunnallisesti myös muissa kuin siinä aluehallintovirastossa, johon virkamies on virkasuhteessa. Lisäksi ehdotuksella mahdollistettaisiin aluehallintovirastojen henkilöstöresurssien joustava tilapäinen käyttö tilapäisten ruuhkatilanteiden purkamisessa, kun toisen aluehallintoviraston virkamies voitaisiin määrätä tekemään ruuhkaantuneelle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä.

Henkilöstön joustavamman käytön mahdollistavalla säännöksellä ei muutettaisi virkamiehen virkamiesoikeudellisen aseman perusteita. Virkamies pysyisi käytettäväksi asettamisesta huolimatta sen aluehallintoviraston virkamiehenä, jonka virkaan hänet on nimitetty ja kyseinen aluehallintovirasto vastaisi virkamiehelle virkasuhteesta johtuvien etujen antamisesta. Virkamies tekisi toisen aluehallintoviraston tehtäviä virkapaikassaan ja mahdollinen tehtävien suorittamisen edellyttämä matkustaminen korvattaisiin matkustussäännön mukaisesti. Virkamiehelle toisessa aluehallintovirastossa määrättävien tehtävien tulisi olla virkamiehen virkaa vastaavia. Hoitaessaan toiselle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä olisi virkamies näitä tehtä-

viä hoitaessaan kuitenkin sen aluehallintoviraston työnjohto- ja valvontamääräysten alaisuudessa, jonka tehtäviä hän hoitaa.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien ja oppilaitosrakentamiseen liittyvien tehtävien siirtoa koskevalla ehdotuksella pyritään varmistamaan opetus- ja kulttuuritoimen asiantuntijuuden säilyminen ja ylläpitäminen valtion aluehallinnossa sekä lisäämään tehtävien kokonaispainoarvoa aluehallinnossa. Tavoitteena on näillä tavoin lisätä aluehallinnon opetus- ja kulttuuritoimen saatuutta ja vaikuttavuutta asiakkaisiin nähden.

Aluehallintovirastojen työn tasaamista ja asiantuntijuuden hyödyntämistä koskevalla ehdotuksella pyritään käyttämään aluehallintovirastojen henkilöstöresursseja nykyistä joustavammin, tehokkaammin ja tuottavammin. Tavoitteena on tällä tavoin edistää hallinnon asiakkaiden oikeusturvan ja hyvän hallinnon takeiden toteutumista aluehallintovirastojen toimialaan kuuluvien hallintotehtävien hoitamisessa sekä hallinnoitosten valmistelussa ja tekemisessä.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja aineisto

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Ensimmäinen lausuntokierros

Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriön budjettiosastolta ja henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosastolta, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, ympäristöministeriöltä,

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta, Elintarviketurvallisuusvirastolta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, aluehallintovirastoilta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, maakunnan liitoilta, Suomen Kuntaliitolta, Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry:ltä, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:ltä, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:ltä, Palkansaajajärjestö Pardia ry:ltä sekä Valtion alueellisen sivistyshallinnon virkamiehet ry:ltä.

Lausunnon antoivat oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriön budjettiosasto ja henkilöstö- ja hallintopoliittinen osasto, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö, Elintarviketurvallisuusvirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Lapin aluehallintovirasto, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Ahvenanmaan valtionvirasto, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (yhteinen lausunto) Suomen kuntaliitto, Etelä-Karjalan liitto, Etelä-Pohjanmaan liitto, Hämeen liitto, Keski-Suomen liitto, Kymenlaakson liitto, Lapin liitto, Pirkanmaan liitto, Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Savon liitto, Päijät-Hämeen liitto, Varsinais-Suomen liitto, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry, Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry, Palkansaajajärjestö Pardia ry, Valtion alueellisen sivistyshallinnon virkamiehet ry sekä Suomen kirjastoseura ry.

Pääosa lausunnonantajista kannatti kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien sekä oppilaitosrakentamiseen liittyvien tehtävien siirtoa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta aluehallintovirastoille ja katsoi, että aluehallintovirastojen toimialan laajentaminen ehdotetulla tavalla on perusteltua, sillä siirrettävät tehtävät ja jo nykyisin aluehallintovirastoilla olevat opetustoimen tehtävät muodostavat loogisen kokonaisuuden. Tehtävien kokoaminen voisi tarjota paremmat

edellytykset laadukkaalle palvelulle sekä nykyistä järkevämmän ja hallinnollisesti tehokkaamman toimintatavan. Tehtävien siirtoa vastustivat nimenomaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset yhteisessä lausunnossaan sekä osa lausunnon antaneista maakunnan liitoista, jotka katsoivat, että nämä tehtävät tulisi kehittämissä tehtävinä säilyttää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten vastuulla. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset katsoivat, että erityisesti nuorisotutkimukset ovat kokonaisuus, joka ainakin tulisi säilyttää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa, koska nuorisotutkimukset liittyvät erityisesti niiden nykyiseen tehtäväkokonaisuuteen kuten ESR-rahoitukseen, nuorisotutkimukseen, TE-toimistoihin sekä tieto-, neuvontaja ohjauspalvelujen koordinointiin ja kehittämiseen. Lausuntopalaute ei aiheuttanut muutoksia esitykseen.

Pääosa lausunnonantajista katsoi myös, että kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien sekä oppilaitosrakentamiseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi tulisi aluehallintovirastoihin perustaa oma vastuualue. Uusi vastuualue loisi perustan esityksessä asetetuille tavoitteille opetus- ja kulttuuritoimen tehtävien nykyistä tarkoituksenmukaisemmasta ja tehokkaammasta organisoinnista sekä turvaisi opetus- ja kulttuuritoimen asiantuntijuuden säilymistä ja ylläpitämisen valtion aluehallinnossa. Uuden vastuualueen perustamista vastustivat tai suhtautuivat varauksellisesti lausunnonantajista nimenomaisesti vain osa aluehallintovirastoista, jotka katsoivat, että siirrettävät tehtävät tulisi sijoittaa esimerkiksi aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeus- ja luvat -vastuualueelle. Koska uuden vastuualueen perustaminen aluehallintovirastoihin kuuluu asetustasoisesta sääntelyn alaan, on tarkoituksena, että se toteutetaan esityksen johdosta tehtävien asetusten muutosten yhteydessä.

Henkilöstöresurssien nykyistä joustavampaa ja tehokkaampaa käyttöä koskevaa sääntelyehdotusta ei vastustanut kukaan lausunnonantajista. Nyt esitettävä säännös poikkeaa kuitenkin ensimmäisellä lausuntokierroksella lausuttavana olleesta säännösluonnoksesta. Valtiovarainministeriön henkilöstö- ja hallintopoliittikaosasto katsoi lausunnossaan, että

esitettyä sääntelymallia tulisi kuitenkin täsmentää siten, että se olisi ehdotettua paremmin linjassa virkamieslainsäädännön sääntelyn kanssa. Valtiovarainministeriön budjettiosasto katsoi lausunnossaan, että esityksen suhdetta talousarviolain 7 a §:n sääntelyyn tulisi täsmentää. Lisäksi ympäristöministeriö katsoi, että esitysehdotusta tulisi täydentää siten, että ministeriöllä olisi ympäristölupa-asioiden riippumattomuusvaatimukset huomioon ottava mahdollisuus ohjata toimialan voimavaroja ja antaa määräys tehdä tilapäisesti toiselle aluehallintovirastolle kuuluvia toimialan tehtäviä, jos virastojen välillä ei päästäisi asiasta yhteisymmärrykseen. Ehdotettuja aluehallintoviraston henkilöstön joustavamman käytön mahdollistavia säännöksiä ja niiden perusteluja on muutettu saadun lausuntopalautteen johdosta. Muutosten keskeisin sisältö on ollut se, että aluehallintoviraston virkamiehen suostumus ei olisi edellytyksenä sille, että virkamies voidaan asettaa toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Lisäksi aluehallintovirastojen toiminnallisesta ohjauksesta vastaaville ministeriöille annettaisiin toimivalta tehdä päätös aluehallintoviraston virkamiehen asettamisesta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi tilanteessa, jossa aluehallintovirastot eivät pääse asiasta yhteisymmärrykseen. Pykälään tehtyjen muutosten johdosta esityksestä on järjestetty täydentävä lausuntokierros.

Oikeusministeriö toi lausunnossaan esille, että esitysehdotukseen sisältyvät 5. lakiehdotuksen 10 §:n ja 7. lakiehdotuksen 57 §:n säännökset toimivallan jakautumisesta, joihin nyt ehdotetaan vain teknisiä muutoksia, näyttäisivät olevan ongelmallisia perustuslain 21 §:n ja 2 §:n 3 momentin kannalta. Säännöksissä on kyse valtionapuviranomaisesta tehtävän osoittamisesta viranomaiselle. Ministeriö katsoi, että ehdotettua sääntelyä tulisi tältä osin täsmentää. Ehdotettuja säännöksiä ja niiden perusteluja on täsmennetty tältä osin.

Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry sekä Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry katsoivat lausunnoissaan, että aluehallintovirastojen seurantavelvoite ja kanteleiden perusteella tapahtuva valvonta tulisi muuttaa opetustoimen osalta siten, että aluehallintovirastolla olisi oikeus ottaa oma-

aloitteisesti käsiteltäväkseen asia, jos virastolla olisi syytä epäillä, ettei koulutuksen järjestäminen tai antaminen joltain osin toteudu lainsäädännön mukaisesti. Nämä lausunnonantajat katsoivat myös, että aluehallintovirastolla tulisi olla sanktiokeinoina käytettävissään sakon uhka, teettämishukka sekä keskeyttämishukka. Muutosehdotusta ei voitu ottaa huomioon tässä esityksessä, koska aluehallintovirastojen toimivallan laajentamiseen ehdotetulla tavalla liittyy sellaisia oikeudellisia, toiminnallisia ja taloudellisia seikkoja, jotka vaativat tarkempaa selvitystä ja laajapohjaisempaa valmistelua.

Itä-Suomen aluehallintovirasto, Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry sekä Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry toivat lausunnoissaan esille, että lausunnolla olleessa esitysehdotuksessa ei ole käsitelty varhaiskasvatuksen asemaa aluehallinnossa. Myös opetus- ja kulttuuriministeriö esitti lausunnossaan, että esityksessä tulisi täsmentää lasten päivähoiton asemaa ja totesi, että vuoden 2013 alusta lukien varhaiskasvatus ja lasten päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirtyivät sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön. Samalla päivähoito lakkasi olemasta sosiaalihuoltolain mukaista sosiaalipalvelua. Lisäksi Itä-Suomen aluehallintovirasto totesi lausunnossaan, että nykyisen lainsäädännön mukaan päivähoiton ja varhaiskasvatuksen perustamishankeavustukset eivät tule opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituskäyttöön, vaikka päivähoito ja varhaiskasvatus on siirretty osaksi opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan. Tämän johdosta päivähoito ja varhaiskasvatus tulisi aluehallintoviraston näkemyksen mukaan kirjata opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain piiriin. Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry sekä Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry katsoivat lisäksi, että perustettaessa aluehallintovirastoihin opetus- ja kulttuuritoimen oma vastuualue tulisi varhaiskasvatuksen kuulua kyseisen vastuualueen tehtäviin. Esitystä on täsmennetty tältä osin.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto katsoi lausunnossaan, että kirjastotoimen tehtävät tulisi siirtää virastoon sijoitetulle aluehallintovirastojen ruotsinkielisen opetustoi-

men palveluyksikölle siltä osin kuin ne koskevat ruotsinkieliselle väestölle tarkoitettuja palveluja. Liikunta-, nuoriso- ja oppilaitosrakentamista koskevia tehtäviä ei kuitenkaan esitetty siirrettäväksi ruotsinkielisen opetustoimen palveluyksikön hoidettaviksi. Koska lausuntopalautteessa tarkoitettut asiat kuuluvat asetustasoisien sääntelyn alaan, on tarkoituksena, että ne otetaan huomioon esityksen johdosta tehtävien asetuserämuutosten yhteydessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esitti lausunnossaan, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 42 §:ään tulisi vielä lisätä uusi momentti, jonka mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voisi tehdä muutoksia rahoitussuunnitelmaan, jos perustamishankkeiden valtionavustuksiin osoitettaisiin lisämäärärahoja rahoitussuunnitelman vahvistamisen jälkeen.

Annetun lausuntopalautteen johdosta myös esityksen perusteluja on täsmennetty edellä todetun lisäksi eräiltä osin. Lisäksi esitykseen on sen jatkovalmistelussa lisätty vireillä olevien asioiden sekä ennen ehdotettujen säännösten voimaantuloa tehtyjen sopimusten ja sitoumusten ja niistä johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien käsittelyä koskevat siirtymäsäännökset sekä aluehallintovirastoihin perustettavien uusien vastuualueiden päälliköiden virkojen perustamista ja viran täyttämistä koskeva siirtymäsäännös.

Täydentävä lausuntokierros

Lausuntopalautteen johdosta muutetuista aluehallintovirastoista annetun lain 6 a §:stä, ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä annetun lain 3 §:stä ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 42 §:stä pyydettiin täydentävät lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriön budjettiosastolta ja henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosastolta, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Elintarviketurvallisuusvirastolta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, aluehallintovirastoilta, Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry:ltä, Jul-

kisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:ltä, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:ltä sekä Palkansaajajärjestö Pardia ry:ltä.

Lausunnon antoivat sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriön henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry, ja Palkansaajajärjestö Pardia ry.

Pääosa lausunnonantajista puolsi ehdotettuja muutoksia tai näillä ei ollut huomautettavaa esitettyjen muutosten johdosta. Virkamieheltä edellytetyn suostumuksen poistamista aluehallintovirastoista annettuun lain 6 a §:stä vastustivat Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry, Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry ja Palkansaajajärjestö Pardia ry. Säännösehdoituksessa ministeriölle esitettyä toimivaltaa tehdä virkamiehen käytettäväksi asettamista koskeva päätös vastustivat Itä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja Palkansaajajärjestö Pardia ry. Annettu lausuntopalaute ei aiheuttanut muutoksia esitykseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki aluehallintovirastoista annetun lain muuttamisesta

4 §. *Aluehallintovirastojen toimiala ja tehtävät.* Säännösehdoituksen mukaan aluehallintovirastojen toimialaa laajennettaisiin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta siirrettäisiin niissä nykyisin hoidettavat kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät sekä oppilaitosrakentamiseen liittyvät tehtävät aluehallintovirastoille. Nämä tehtävät muodostaisivat aluehallintovirastoissa jo nykyisin hoidettavien opetustoimen oikeusturva-, laillisuusvalvonta ja koulutustehtävien sekä lasten päivähoitoa koskevien tehtävien kanssa valtion aluehallinnon opetus- ja kulttuuritoimen tehtävien osalta yhtenäisen ja selkeän toiminnallisen kokonaisuuden. Osana aluehallintovirastojen peruspalveluiden arviointitehtävää virastot julkaisisivat edelleen kunnan kulttuuritoimen peruspalveluiden arviointeja. Tarkoituksena on, että kaikkiin aluehallintovirastoihin perustettaisiin näiden tehtävien hoitamista varten oma uusi vastuualue. Uudesta vastuualueesta säädettäisiin aluehallintovirastoista annetun lain 5 §:n 2

momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella.

Tehtävien siirron johdosta pykälän 1 momentin 3 kohta muutettaisiin niin, että viraston toimialasta ilmenisivät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista aluehallintovirastoille siirrettäväksi ehdotetut kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät sekä oppilaitosrakentamiseen liittyvät tehtävät. Lisäksi toimialaa täsmennettäisiin siten, että vuoden 2013 alusta opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle siirtynyt lasten päivähoito ilmenisi siitä nimenomaisesti.

6 a §. *Määräys tehdä tilapäisesti toisen aluehallintoviraston tehtäviä.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin mahdollisuudesta asettaa aluehallintoviraston virkamies toisen aluehallintoviraston pyynnöstä tilapäisesti ja virkamiehen virkaaikaa muuttamatta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Käytettäväksi asetetun virkamiehen vastaanottava aluehallintovirasto voisi määrätä virkamiehen tekemään vastaanottavalle aluehallintovirastolle kuuluvia virkaa vastaavia tehtäviä. Säännöksellä ei siirrettäisi aluehallintoviraston tehtäviä tai toimivaltaa toiselle aluehallintovirastolle vaan tehtävät säilyisivät toimivaltaiselle

aluehallintovirastolle kuuluvina. Asetettaessa virkamies toisen aluehallintoviraston käyttöön tulisi päätöksessä mainita, missä laajuudessa virkamies on toisen aluehallintoviraston käytettävissä. Pykälä ei koskisi aluehallintovirastojen työsuojelun tehtäviä hoitavaa vastuualuetta ja sen henkilöstöä vaan siltä osin asiasta säädetään erikseen työsuojeluhallinnosta annetussa laissa (16/1993).

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin menettelystä, jolla virkamies voidaan asettaa tilapäisesti toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Esityksen mukaan aluehallintoviraston virkamies voitaisiin toisen aluehallintoviraston pyynnöstä asettaa tilapäisesti toisen aluehallintoviraston käytettäväksi. Käytettäväksi asettaminen edellyttäisi virkamiehen vastaanottavan aluehallintoviraston esittämää pyyntöä virkamiehen käytettäväksi asettamisesta. Pyyntö perustuisi vastaanottavan aluehallintoviraston tarpeeseen saada tilapäisesti käytettäväksi toisen aluehallintoviraston henkilöstöresurssia. Säännös voisi tulla sovellettavaksi esimerkiksi tilanteissa, joissa jonkin aluehallintoviraston virkamiehellä on sellaista erityisasiantuntemusta, jonka käyttö olisi tarpeen toisessa aluehallintovirastossa vireillä olevan asian käsittelyssä. Samoin säännös mahdollistaisi aluehallintovirastojen resurssien joustavan käytön tilapäisissä ruuhkatilanteissa siten, että toisen aluehallintoviraston virkamies voitaisiin asettaa sellaisen aluehallintoviraston käytettäväksi, jolla työtehtävät ovat tilapäisesti ruuhkautuneet.

Käytettäväksi asettamisesta tehtäisiin päätös. Käytettäväksi asettaminen voisi tapahtua ainoastaan tilapäisesti. Tilapäisyys voitaisiin päätöksessä määrittää joko ajallisesti tai esimerkiksi käsiteltävien asioiden lukumäärään sitoen. Ehdotuksen mukaan käytettäväksi asettamista koskevassa päätöksessä tulisi määritellä missä laajuudessa virkamies on toisen aluehallintoviraston käytettävissä. Virkamies voisi olla samanaikaisesti molempien aluehallintovirastojen käytettävissä tai päätöksessä mainitun tilapäisen ajan yksinomaan vastaanottavan aluehallintoviraston käytettävissä. Käytettävissä olon laajuuden määrittelemine päätöksessä on tärkeää, jotta virkamiehelle annettavien työtehtävien kokonaismäärässä tulevat huomioiduksi sekä

luovuttavan aluehallintoviraston hänelle määräämät työtehtävät että vastaanottavan aluehallintoviraston hänelle määräämät työtehtävät.

Säännöksellä ei muutettaisi virkamiehen virkamiesoikeudellisen aseman perusteita. Virkamies pysyisi käytettäväksi asettamisesta huolimatta sen aluehallintoviraston virkamiehenä, jonka virkaan hänet on nimitetty. Virkamiehelle virkasuhteesta johtuvien etujen antamisesta kuten palkanmaksusta vastaisi käytettäväksi asettamisesta huolimatta virkamiehen työnantajana toimiva aluehallintovirasto. Virkamies tekisi toisen aluehallintoviraston tehtäviä virkapaikassaan ja mahdollinen tehtävien suorittamisen edellyttämä matkustaminen korvattaisiin matkustussäännön mukaisesti. Hoitaessaan toiselle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä olisi virkamies näitä tehtäviä hoitaessaan kuitenkin sen aluehallintoviraston työnjohto- ja valvontamääräysten alaisuudessa, jonka tehtäviä hän hoitaa. Vastaanottavan aluehallintoviraston virkamiehelle määräämien tehtävien tulisi ehdotetun säännöksen mukaan olla asianomaisen virkamiehen virkaa vastaavia tehtäviä. Säännösehdotuksen mukaan virkamiehen määrääminen toisen aluehallintoviraston käytettäväksi ei edellä todetun vuoksi edellyttäisi virkamiehen suostumusta. Tältä osin säännöksen lähtökohdaksi on otettu valtion virkamieslaissa omaksutut periaatteet siitä, että työnjohto-oikeuden puitteissa tehtävämääräys töiden ja tehtävien järjestämisestä ei edellytä virkamiehen omaa suostumista kuten ei myöskään virkamiehen suostumusta edellytetä virastojen välisissä toimintojen uudelleenjärjestelyissä, joissa valtion virkamieslain 5 a §:n perusteella virka siirretään virkamiehen työssäkäyntialueella tai työssäkäyntialueelle. Ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä tulee virkamiehelle kuitenkin varata tilaisuus tulla kuulluksi.

Valtion talousarviolain (423/1988) 7 a §:ssä säädetään määrärahan siirtämisestä toisen viraston käytettäväksi. Pykälän 1 momentin mukaan viraston tai laitoksen toimintaan tarkoitettuja määrärahoja voidaan henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi siirtää toisen viraston käytettäväksi sen toiminnasta aiheutuviin vastaaviin menoihin

siten, kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan määrärahan siirtämisestä saman ministeriön hallinnonalaan kuuluvan viraston käytettäväksi päättää asianomainen ministeriö. Talousarvioasetuksen (1243/1992) 18 §:n 2 momentin mukaan viraston ja laitoksen toimintaan tarkoitetuista määrärahoista on henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamiseksi siirrettävä henkilöstön palkkaus- ja muiden menojen maksamiseksi tarvittavat varat sen viraston tai laitoksen asianomaisella momentilla, jolta menot on maksettu, varainhoitovuoden talousarvion tilijaottelua muuttamalla sen viraston tai laitoksen käytettäväksi, johon henkilöstövoimavarat kohdennetaan. Koska esitykseen sisältyvät henkilöstöressurssien käyttöä koskevat sääntelyehdotukset tarkoittaisivat ainoastaan henkilöstöressurssien tilapäistä ja tapauskohtaista siirtoa, joka ei edellyttäisi määrärahasiirtoja, eikä siis edellä mainituissa talousarviolainsäädäntöön sisältyvissä säännöksissä tarkoitettua pysyvää henkilöstövoimavarojen siirtoa, eivät nämä talousarviolainsäädännön säännökset tulisi sovellettaviksi tässä yhteydessä.

Päätöksen virkamiehen asettamisesta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi tekisi ensisijaisesti käytettäväksi asetettavan virkamiehen nimittävää viranomaisena. Aluehallintovirastoista annetun lain 14 §:ssä säädetään aluehallintoviraston virkojen täyttämistä. Ympäristölupa-asioita hoitavan vastuualueen henkilöstön sekä pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavan vastuualueen henkilöstön osalta ehdotetussa 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekisi siten kyseisen vastuualueen päällikkö ja muun pykälän soveltamisalaan kuuluvan aluehallintoviraston henkilöstön osalta viraston johtaja, jollei viraston työjärjestyksessä virkaan nimittämisestä toisin määrätä.

Ehdotuksen mukaan päätöksen virkamiehen asettamisesta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi voisi tehdä nimittävän viranomaisen lisäksi myös toiminnallisesta ohjauksesta vastaava ministeriö, jos aluehallintovirastot eivät pääse asiassa yhteisymmärrykseen. Lähtökohtana on, että päätökset virkamiehen asettamisesta toisen aluehallintoviraston käytettäväksi tehtäisiin ensisijaisesti

aluehallintovirastoissa. Säännöksellä on kuitenkin haluttu varmistaa ohjaaville ministeriölle mahdollisuus siirtää voimavaroja virastoista toiseen esimerkiksi akuutissa ruuhkatilanteessa tai erityisasiantuntemusta tarvittaessa. Tällä menettelyllä tehostetaan voimavaroja ja varmistetaan erityisosaamisen hyödyntäminen valtakunnallisesti.

Aluehallintovirastoista annetun lain 5 §:n 4 momentin mukaan aluehallintoviraston ympäristölupa-asioita hoitava vastuualue on lupa- ja muita hakemusasioita hoitaessaan riippumaton ja sen toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus edellä mainituissa tehtävissä on turvattu. Ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsitteystä aluehallintovirastoissa annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaan vastuualueen päällikkö määrää ratkaistavan asian ratkaisukoonpanon ja tarvittaessa kokoonpanolle puheenjohtajan. Samoin ehdotetun 6 a §:n 2 momentin mukaan yksittäisten tehtävien määrääminen vastuualueen käytettäväksi asetetulle virkamiehelle kuuluisi vastaanottavan aluehallintoviraston ympäristölupa-asioita hoitavan vastuualueen päällikön toimivaltaan. Ympäristölupavastuualueen toiminnallisesta ohjauksesta vastaava ympäristöministeriö voisi siten määrätä virkamiehen ainoastaan käytettäväksi vastaanottavan aluehallintoviraston ympäristölupa-asioita hoitavalle vastuualueelle, mutta virkamiehen tehtävät sekä asioiden ratkaisukokoonpanon määräisi ympäristövastuualueen päällikkö.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tehtävien määräämisestä käytettäväksi asetetulle virkamiehelle. Virkamiehen vastaanottava aluehallintovirasto voisi määrätä käytettäväksi asetetun virkamiehen tekemään toimivaltaisena virkamiehenä vastaanottavalle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä. Tehtävien tulisi olla virkamiehen virkaa vastaavia eli vastaavankaltaisia tehtäviä, joita virkamiehen toimenkuvaan voi kuulua myös virkamiehen työnantajavirastossa. Mikäli tehtävien suorittaminen edellyttää tiettyä kelpoisuutta, tulee virkamiehen luonnollisesti täyttää nämä kelpoisuusvaatimukset. Tehtäviä virkamiehelle voitaisiin määrätä ainoastaan siinä laajuudessa kun virkamies on asetettu vastaanottavan aluehallintoviraston

käyttöön. Hoitaessaan vastaanottavalle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä olisi virkamies vastaanottavan aluehallintoviraston työnjohto- ja valvontamääräysten alaisuudessa.

Määräyksen tehtävien suorittamisesta antaisi pelastustoimen asioita hoitavan vastuualueen tehtävien ja ympäristölupa-asioita hoitavan vastuualueen tehtävien osalta kyseisen vastuualueen päällikkö. Tämä vastaisi aluehallintovirastoista annetun lain 12 §:n asioiden ratkaisutoimivaltasäännöksen systematiikkaa. Muiden tehtävien osalta määräyksen antaisi se aluehallintoviraston virkamies, jolle määräyksen antaminen kyseisissä tehtävissä muutenkin aluehallintoviraston sisäisen työnjaon perusteella kuuluisi.

Pykälän 3 momentissa rajattaisiin ehdotetun säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle työsuojelun tehtäviä hoitava vastuualue. Työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualueen virkamiehen määräämisestä tekemään toiselle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä säädetään työsuojeluhallinnosta annetun lain (16/1993) 3 §:ssä. Lain 3 §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi asianomaisia aluehallintovirastoja kuultuaan määrätä aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualueen virkamiehen suostumuksellaan tekemään tilapäisesti toisen aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitavalle vastuualueelle tai ministeriölle kuuluvia tehtäviä. Ehdotettu säännös koskisi siten käytännössä aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualuetta, pelastustoimi ja varautuminen -vastuualuetta, ympäristölupavastuualuetta ja tämän esityksen seurauksena perustettavaa uutta vastuualuetta sekä hallintopalveluja hoitavaa vastuuyksikköä ja erikoistumisyksiköitä.

1.2 Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

3 §. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimiala ja tehtävät.* Pykälästä ehdotetaan tehtäväsiirron johdosta poistettavaksi sen 1 momentin 5 kohdassa ja 2 momentin 2 kohdassa olevat maininnat kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimesta. Muilta osin säännös jäisi

voimassa olevan sääntelyn mukaiseksi. Lain-säädäntöteknisistä syistä ja sääntelyn selkeyden vuoksi säännös ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi kokonaisuudessaan.

1.3 Laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain 3 §:n muuttamisesta

3 §. *Ratkaisukokoonpanot.* Pykälän 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että mahdollisuutta määrätä ympäristölupa-asioita hoitavan vastuualueen virkamies tekemään toisen aluehallintoviraston ympäristölupa-asioita hoitavalle vastuualueelle kuuluvia tehtäviä laajennetaan nykyisestä. Ehdotus täydentäisi aluehallintovirastoista annettuun lakiin lisättäväksi ehdotettua uutta 6 a §:ää.

Voimassa olevan ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain (898/2009) 3 §:n 4 momentin mukaan erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi monijäseniseen kokoonpanoon voidaan määrätä jäseniä myös toisesta aluehallintovirastosta. Pykälän 3 momentin mukaan vastuualueen päällikkö määrää ratkaistavan asian ratkaisukokoonpanon ja tarvittaessa kokoonpanolle puheenjohtajan. Ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain (898/2009) 3 §:n 4 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännös mahdollistaisi toisen aluehallintoviraston virkamiehen määräämisen ratkaisukokoonpanoon myös muissa kuin sellaisissa tilanteissa, joissa asia ratkaistaan monijäsenisessä kokoonpanossa. Samoin ehdotettu säännös mahdollistaisi toisen aluehallintoviraston ympäristölupa-asioita hoitavan vastuualueen virkamiehen määräämisen esittelijäksi toisen aluehallintoviraston ympäristölupa-asioita hoitavalle vastuualueelle kuuluvassa asiassa. Määräyksen ratkaisukokoonpanosta antaisi edelleen 3 §:n 4 momentin mukaisesti ympäristölupavastuualueen päällikkö.

Ratkaisukokoonpanoon määräämisen käyttöalaa ehdotetaan laajennettavaksi myös siten, että määräämisen edellytyksenä ei enää olisi yksinomaan erityisasiantuntemuksen turvaaminen. Ehdotettu säännös voisi tulla

nykyiseen tapaan sovellettavaksi tilanteissa, joissa jonkin aluehallintoviraston virkamiehellä on sellaista erityisasiantuntemusta, jonka käyttö on tarpeen toisessa aluehallintovirastossa vireillä olevan asian käsittelyssä, mutta lisäksi säännös mahdollistaisi aluehallintovirastojen resurssien joustavan käytön esimerkiksi tilapäisissä ruuhkatilanteissa siten, että toisen aluehallintoviraston ympäristölupa-asioita hoitava virkamies voitaisiin määrätä ratkaisukokoonpanoon tai esittelijäksi ruuhkaantuneelle aluehallintovirastolle kuuluvissa ympäristölupa- tai vesilupa-asioissa.

Aluehallintoviraston virkamiehen asettaminen toisen aluehallintoviraston käytettäväksi tapahtuisi myös ympäristölupa-asioita hoitavan vastuualueen osalta aluehallintovirastoista annettuun lakiin ehdotetun uuden 6 a §:n 1 momentin mukaisesti. Tehtävien määrääminen käytettäväksi asetetulle toisen aluehallintoviraston virkamiehelle tapahtuisi aluehallintovirastoista annettuun lakiin ehdotetun 6 a §:n 2 momentin mukaisesti ja ratkaisukokoonpanon määrääminen tapahtuisi ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun 3 §:n mukaisesti.

1.4 Laki kirjastolain 6 ja 7 §:n muuttamisesta

Kirjastolain 6 §:n 3 momenttiin ja 7 §:ään ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi. Lisäksi edellä mainittuihin säännöksiin ehdotetaan tehtäväksi tehtäväsiirrosta johtuva muutos, jolla toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto.

1.5 Laki liikuntalain muuttamisesta

2 §. Vastuut ja yhteistyövelvoitteet. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi.

3 §. Alueellinen liikuntatoimi. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tehtäväsiirrosta johtuva muutos, jolla toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto.

6 §. Alueellisen liikuntatoimen rahoitus. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi. Lisäksi säännökseen ehdotetaan tehtäväksi tehtäväsiirrosta johtuva muutos, jolla toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto.

7 §. Valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen valtionavustukset. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi.

8 §. Liikuntapaikkojen valtionavustukset. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tehtäväsiirrosta johtuva muutos, jolla toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto. Säännöksestä ehdotetaan myös poistettavaksi tarpeettomana termi asianomainen.

10 §. Valtionapuviranomainen. Pykälä muutettaisiin kokonaisuudessaan siten, että siihen tehtäisiin yhtäältä sivistystoimen tehtävien siirrosta aiheutuvat tekniset muutokset ja toisaalta perustuslain 21 §:n ja 2 §:n 3 momentin edellyttämät tarkistukset. Tarkoituksena ei ole muuttaa toimivallan jakautumisen perusteita muutoin kuin sivistystoimen tehtävien siirrosta aiheutuvalta osin.

Valtionapuviranomaisena olisi pykälän mukaan joko opetus- ja kulttuuriministeriö tai aluehallintovirasto. Opetus- ja kulttuuriministeriö toimisi valtionapuviranomaisena lain 5 – 9 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta. Aluehallintovirasto olisi puolestaan valtionapuviranomaisena muiden kuin kustannuksiltaan merkittävien perustamishankkeiden osalta. Valtionapuviranomaisesta myönnettävässä avustusta liikuntapaikkojen perustamishankkeisiin annetun opetusministeriön asetuksen (1303/2001) mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö on valtionapuviranomai-

nen liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-ajantilojen perustamishankkeissa silloin, kun hankkeen arvioidut kokonaiskustannukset ovat yli 700 000 euroa.

1.6 Laki nuorisolain muuttamisesta

3 §. Kehittäminen ja yhteistyö. Pykälän 1-3 momentteihin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi. Lisäksi pykälän 2 ja 3 momentteihin ehdotetaan tehtäväksi tehtäväsiirrosta johtuva muutos, jolla toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto.

4 §. Nuorisopolitiikan kehittämisohjelma. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tehtäväsiirrosta johtuva täsmentävä muutos, jolla toimivaltaiseksi viranomaiseksi läänin sijaan muutetaan aluehallintovirasto. Lisäksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi.

5 §. Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta. Pykälän 1 ja 2 momentteihin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi.

6 §. Arviointi- ja avustustoimikunta. Pykälän 1 ja 2 momentteihin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi.

10 §. Nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen valtionavustukset. Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi.

12 §. Valtakunnallisten nuorisokeskusten valtionavustukset. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi.

14 §. Valtionapuviranomainen. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos, jolla

sen 1 ja 2 momentissa opetusministeriö muutetaan ministeriön nykyisen nimen opetus- ja kulttuuriministeriö mukaiseksi. Lisäksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tehtäväsiirrosta johtuva muutos, jolla toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto.

1.7 Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

40 §. Valtionavustuksen hakeminen. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tehtäväsiirrosta johtuva muutos, jolla toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto. Pykälästä ehdotetaan myös poistettavaksi tarpeettomana termi asianomainen.

42 §. Perustamishankkeiden rahoitussuunnitelma. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että perustamishankkeista säädetäisiin lasten päivähoiton perustamishankkeiden osalta osittain toisin kuin muiden opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain soveltamisalaan kuuluvien lakien mukaisten perustamishankkeiden osalta. Varhaiskasvatus- ja päivähoitopalveluiden lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirrettiin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle vuoden 2013 alusta lukien (HE 159/2012 vp). Lasten päivähoiton rahoituksesta säädetään kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009), mutta kunnille ja kuntayhtymille myönnettävistä avustuksista perustamishankkeisiin ja kehittämishankkeisiin säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa. Lasten päivähoiton perustamishankkeisiin on myönnetty määrärahoja vain poikkeuksellisesti, lähinnä elvyttämishankkeiden yhteydessä. Näin ollen lasten päivähoiton perustamishankkeiden osalta ei ole perusteltua säännönmukaisesti laatia neljäksi vuodeksi kerrallaan suunnitelmaa vastaavin hallinnollisin menettelyin, kuin rahoitusmuotoina vaikiintuneiden muiden opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeiden suunnittelun osalta toimitaan. Päivähoiton osalta suunnitelma

tehtäisiin vain silloin, kun päivähoiton rahoittamishankkeisiin osoitetaan valtiontalouden kehyksissä tai talousarviossa määrärahoja. Aluehallintovirastot julistaisivat määrärahat tiettyyn päivämäärään mennessä haettavaksi ja laatisivat hakemusten perusteella luettelon avustettavista kohteista kiireellisyysjärjestyksineen. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että lasten päivähoiton osalta luettelo voidaan laatia aluehallintovirastoille tehtävien hakemusten perusteella. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi tehtäväsiirrosta johtuva muutos, jolla toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto sekä poistettavaksi momentista tarpeettomana termi asianomainen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voi tehdä muutoksia opetus- ja kulttuuritoimen tai lasten päivähoiton perustamishankkeiden valtakunnalliseen rahoitus-suunnitelmaan, mikäli valtion lisätalousarviossa perustamishankkeisiin osoitetaan suunnitelman valmistumisen jälkeen lisää määrärahoja. Muutokset voitaisiin tehdä hakemusten perusteella tai muutoin. Ehdotettu uusi säännös tarjoaisi uutta suunnitelman laatimisprosessia kevyemmän menettelyn suunata lisärahoitusta hankkeisiin, joiden tarpeellisuutta on jo varsinaisen suunnitelman laadinnan yhteydessä tai muutoin selvitetty.

57 §. Valtionapuviranomainen. Pykälässä säädettäisiin toimivallan jakautumisesta eri valtionapuviranomaisten kesken. Toimivaltaisia viranomaisia olisivat joko opetus- ja kulttuuriministeriö, aluehallintovirasto, Opetushallitus tai elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus. Pykälä muutettaisiin kokonaisuudessaan siten, että siihen tehtäisiin yhtäältä sivistystoimen tehtävien siirrosta aiheutuvat tekniset muutokset ja toisaalta perustuslain 21 §:n ja 2 §:n 3 momentin edellyttämät tarkistukset. Tarkoituksena ei ole muuttaa toimivallan jakautumisen perusteita muutoin kuin sivistystoimen tehtävien siirrosta aiheutuvilta osin.

Pykälän 1 momentin mukaan aluehallintovirasto olisi valtionapuviranomainen opetus-, päivähoito- ja kirjastoalan perustamishank-

keita sekä saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen myönnettäviä valtionavustuksia koskevissa asioissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asioista, joissa Opetushallitus toimisi valtionapuviranomaisena. Näitä olisivat muun muassa opetuksen toiminnalliseen kehittämiseen myönnettävät valtionavustukset sekä ammatillisen koulutuksen ja ammatillisen aikuis-koulutuksen toiminnan kehittämistä, kokeilua ja toiminnan käynnistämistä koskevissa valtionavustuksissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus olisi pykälän 3 momentin mukaan valtionapuviranomainen ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetussa työelämän kehittämis- ja palvelutehtävää koskevissa valtionavustuksissa. Ruotsinkielisten koulutuksen järjestäjien osalta valtionapuviranomainen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävää koskevissa asioissa olisi kuitenkin aluehallintovirasto.

Pykälän 4 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö olisi muissa kuin pykälän 1 -3 momentissa säädetyissä asioissa valtionapuviranomainen laissa tarkoitetuissa asioissa.

Pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarkemmin säätää toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä.

70 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lain 57 §:n muutoksista johtuva tekninen muutos ja viitattavaksi 57 §:n 2 momentin sijasta 57 §:n 1 momenttiin. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tehtävänsiirrosta johtuva muutos, jolla toimivaltaiseksi viranomaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sijaan muutetaan aluehallintovirasto.

2 Voimaantulo

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Kirjastolain 6 ja 7 §:n muuttamisesta annetun lain, liikuntalain muuttamisesta annetun

lain, nuorisolain muuttamisesta annetun lain sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa kyseisten lakien voimaan tullessa niissä säädetyt vireillä olevat asiat sekä ennen ehdotetun lain voimaantuloa tehdyt edellä tarkoitettuja asioita koskevat sopimukset ja sitoumukset ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet, jotka ehdotetun lain nojalla kuuluvat aluehallintovirastoille, siirtyvät lain voimaan tullessa toimivaltaiselle aluehallintovirastolle.

Aluehallintovirastoista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksessä ehdotetaan lisäksi säädettävän, että aluehallintovirastojen yleishallinnollisesta ohjauksesta vastaava valtiovarainministeriö voisi ennen lain voimaantuloa perustaa aluehallintovirastoihin koulutus-, lasten päivähoito-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtäviä hoitavien vastuualueiden päälliköiden virat. Uuden vastuualueen toiminnallisesta ohjauksesta vastaava opetus- ja kulttuuriministeriö voisi ennen lain voimaantuloa nimittää virkamiehet edellä tarkoitettuihin virkoihin. Nimitys tulisi voimaan aikaisintaan lain voimaantullessa 1 päivänä tammikuuta 2014. Menettelyllä varmistettaisiin koulutus-, lasten päivähoito-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien hoitamisen organisointi aluehallintovirastossa ja näitä tehtäviä hoitavan uuden vastuualueen toiminnan häiriötön käynnistäminen. Aluehallintovirastoista annetun lain 14 §:n 1 momentin mukaisesti vastuualueen päällikkö nimitetään määräajaksi. Säännösehdotuksen mukaan kyseiset virat voitaisiin ne ensi kertaa täytettäessä täyttää ilman haettavaksi julistamista, jos niihin nimitetään aluehallintoviraston virkamies, joka hoitaa viraston koulutus- ja muun sivistystoimen toimialaan liittyviä tehtäviä tai aluehallintovirastoon siirtyvä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen virkamies, joka hoitaa keskuksen kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen toimialaan tai oppilaitosrakentamiseen liittyviä tehtäviä.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksen mukaan aluehallintovirastojen toimialaa laajennettaisiin niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista siirrettäisiin niissä nykyisin hoidettavat kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävät sekä oppilaitosrakentamiseen liittyvät tehtävät aluehallintovirastoille. Kysymys on sellaisten julkisten hallintotehtävien siirtämisestä viranomaiselta toiselle, joissa käytetään julkista valtaa.

Perustuslain 119 §:n 1 momentin mukaan valtion keskushallintoon voi kuulua valtioneuvoston ja ministeriöiden lisäksi virastoja, laitoksia ja muita toimielimiä. Valtiolla voi lisäksi olla alueellisia ja paikallisia viranomaisia. Pykälän 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Valtionhallinnon yksiköistä voidaan muutoin säätää asetuksella.

Perustuslakivaliokunta on ratkaisukäytännössään (esim. PeVL 18/2004 vp ja siinä viitattu seitsemän muuta lausuntoa) ottanut kantaa säännösehdotuksiin, jotka koskevat tehtävien siirtämistä viranomaisten välillä. Valiokunta on suhtautunut pidättyvästi sääntelyyn, joka mahdollistaa tehtävien rajoituksettoman siirron toiselle viranomaiselle (esim. PeVL 52/2001 vp). Edellä ensin mainitun perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 18/2004 vp) mukaan valiokunta on etenkin perusoikeuskytkentäisen sääntelyn yhteydessä pitänyt välttämättömänä, että toimivaltainen viranomainen ilmenee laista yksiselitteisesti (PeVL 21/2001 vp) tai muuten täsmällisesti (PeVL 47/2001 vp) tai että ainakin viranomaisten toimivaltasuhteiden lähtökohdat (PeVL 45/2001 vp) sekä toimivallan siirtämisen edellytykset ilmenevät laista riittävän täsmällisesti (PeVL 17/2004 vp ja PeVL 7/2001 vp).

Esitys sisältää kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen tehtävien sekä oppilaitosrakentamiseen liittyvät tehtävien siirron edellyttämät muutosehdotukset kaikkiin sellaisiin lakeihin, jotka sisältävät aluehallinnon viranomaisten näitä tehtäviä koskevia toimivaltasäännöksiä. Toimivaltainen aluehallinnon viranomainen ilmenee ehdotetuista säännöksistä täsmällisesti. Näiden seikkojen johdosta

esitys on perustuslain 119 §:ssä asetettujen ja sen tulkintaa koskevasta perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytännöstä ilmenevien vaatimusten mukainen.

Perustuslain 120 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on itsehallinto sen mukaan kuin Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) erikseen säädetään. Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 14 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat opetusta, oppisopimusta, kulttuuria, urheilua ja nuorisotyötä sekä kirjastolaitosta. Pykälän 10 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta myös asi-

oissa, jotka koskevat luonnon- ja ympäristön-suojelua, luonnon virkistyskäyttöä, vesioikeutta. Nämä säännökset huomioon ottaen nyt ehdotetut säädökset eivät tulisi sovellettaviksi Ahvenanmaan maakunnassa siltä osin, kuin asiaa koskeva lainsäädäntövalta kuuluu itsehallintolain mukaan maakunnalle.

Edellä kerrotun perusteella lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**aluehallintovirastoista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 4 §:n 1 momentin 3 kohta sekä
lisätään lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

4 §

Aluehallintovirastojen toimiala ja tehtävät

Aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen
 säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

3) koulutus-, lasten päivähoito-, kirjasto-,
 liikunta- ja nuorisotoimi;

6 a §

*Määräys tehdä tilapäisesti toisen aluehallin-
 toviraston tehtäviä.*

Aluehallintoviraston virkamies voidaan
 toisen aluehallintoviraston pyynnöstä asettaa
 tilapäisesti ja virkamiehen virkapaikkaa
 muuttamatta toisen aluehallintoviraston käy-
 tettäväksi. Päätöksen asiasta tekee nimittävä
 viranomaisena. Jos aluehallintovirastot eivät
 pääse asiassa yhteisymmärrykseen, voi pää-
 töksen tehdä myös toiminnallisesta ohjauk-
 sesta vastaava ministeriö. Päätöksessä on
 mainittava, missä laajuudessa virkamies on
 toisen aluehallintoviraston käytettävissä.

Virkamiehen vastaanottava aluehallintovi-
 rasto voi määrätä virkamiehen tekemään 1
 momentissa tarkoitettua laajuudessa vas-
 taanottavalle aluehallintovirastolle kuuluvia

asianomaisen virkamiehen virkaa vastaavia
 tehtäviä. Pelastustoimen asioita hoitavan
 vastuualueen tehtävien ja ympäristölupa-
 asioita hoitavan vastuualueen tehtävien osalta
 määräyksen antaa kyseisen vastuualueen
 päällikkö.

Työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualu-
 een virkamiehen määräämisestä tekemään
 toiselle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtä-
 viä säädetään työsuojeluhallinnosta annetun
 lain (16/1993) 3 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

Valtiovarainministeriö voi ennen tämän
 lain voimaantuloa perustaa koulutus-, lasten
 päivähoito-, kirjasto-, liikunta- ja nuoriso-
 toimen tehtäviä hoitavien vastuualueiden
 päälliköiden virat. Opetus- ja kulttuuriminis-
 teriö voi ennen tämän lain voimaantuloa ni-
 mittää virkamiehet edellä tarkoitettuihin vir-
 koihin. Nämä virat voidaan ne ensi kertaa
 täytettäessä täyttää ilman haettavaksi julista-
 mista, jos niihin nimitetään aluehallintoviras-
 ton virkamies, joka hoitaa viraston koulutus-
 ja muun sivistystoimen toimialaan liittyviä
 tehtäviä tai aluehallintovirastoon siirtyvä
 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen
 virkamies, joka hoitaa keskuksen kirjasto-,
 liikunta- ja nuorisotoimen toimialaan tai op-
 pilaitosrakentamiseen liittyviä tehtäviä.

2.

Laki**elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 3 § seuraavasti:

3 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimiala ja tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

- 1) yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen;
- 2) innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta;
- 3) työmarkkinoiden toimivuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys;
- 4) koulutus, osaaminen ja kulttuuri;
- 5) maahanmuutto, kotouttaminen ja hyvät etniset suhteet;
- 6) maatilatalous, kalatalous, maaseudun kehittäminen, eläintunnistusjärjestelmä sekä maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuus ja kasvinterveys;
- 7) energia ja sen tuotanto;
- 8) liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, maanteiden pito sekä julkisen liikenteen järjestäminen;
- 9) ympäristönsuojelu, alueiden käyttö, rakentamisen ohjaus, kulttuuriympäristön hoi-

to, luonnon monimuotoisuuden suojelu ja kestävä käyttö sekä vesivarojen käyttö ja hoito;

10) palkkaturva-asiat;

11) eräät edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät rakennerahasto- ja aluekehitystehtävät.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on lisäksi:

1) ohjata ja valvoa 3 luvussa tarkoitettuja työ- ja elinkeinotoimistoja;

2) valmistella liikenteen peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointia;

3) valvoa yleistä etua ympäristö- ja vesiasioissa, tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa sekä parantaa ympäristötietoutta, ehkäistä ja torjua ympäristövahinkoja ja -haittoja, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä huolehtia ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötoimien toteuttamisesta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten muista tehtävistä säädetään erikseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain (898/2009) 3 §:n 4 momentti seuraavasti:

3 §

Ratkaisukokoonpanot

_____ Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
 Ratkaisukokoonpanoon tai esittelijäksi 20 .
 voidaan määrätä virkamiehiä myös toisesta
 aluehallintovirastosta.

4.

Laki**kirjastolain 6 ja 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kirjastolain (904/1998) 6 §:n 3 momentti ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1449/2009, seuraavasti:

6 §

_____ Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valta-
 kunnallisesta osallistumisesta kansainväli-
 seen arviointiin päättää opetus- ja kulttuuri-
 ministeriö, joka vastaa arvioinnin toteutuk-
 sesta yhdessä aluehallintoviraston kanssa.
 Kunta on velvollinen osallistumaan tässä
 momentissa tarkoitettuun arviointiin.

7 §

_____ Kirjasto- ja tietopalvelujen valtion hallin-
 toviranomaisena toimii opetus- ja kulttuuri-
 ministeriö. Valtion alueellisena hallintovi-

ranomaisena toimii aluehallintovirasto. Tar-
 kempia säännöksiä aluehallintoviraston teh-
 tävistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

_____ Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
 20 .

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuk-
 sissa tämän lain voimaan tullessa vireillä
 olevat kirjasto- ja tietopalveluasiat sekä en-
 nen tämän lain voimaantuloa tehdyt edellä
 tarkoitettuja asioita koskevat sopimukset ja
 sitoumukset ja niistä johtuvat oikeudet ja
 velvollisuudet, jotka tämän lain nojalla kuu-
 luvat aluehallintovirastoille, siirtyvät lain
 voimaan tullessa toimivaltaiselle aluehallin-
 tovirastolle.

5.

Laki**liikuntalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikuntalain (1054/1998) 2 §:n 2 momentti, 3 §, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 4 momentti, 8 §:n 4 momentti ja 10 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti, 3 §, 6 §:n 1 momentti, 8 §:n 4 momentti ja 10 § laissa 902/2009 ja 7 §:n 4 momentti laissa 662/2001, seuraavasti:

2 §

Vastuut ja yhteistyövelvoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntatoimen yleisestä johdosta, kehittämisestä ja yhteensovittamisesta liikunnan yhteistyössä valtionhallinnossa. Alueellisella tasolla nämä tehtävät kuuluvat alueelliselle liikuntatoimelle ja paikallistasolla kunnille.

3 §

Alueellinen liikuntatoimi

Alueellisella liikuntatoimella tarkoitetaan aluehallintovirastoa ja maakunnan liittojen asettamia alueellisia liikuntaneuvostoja. Alueellisen liikuntatoimen tehtävistä sekä alueellisten liikuntaneuvostojen kokoonpanosta ja lukumäärästä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Alueellisen liikuntatoimen rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa alueellisen liikuntatoimen käyttöön vuosittain toimintamäärärahat, joiden käytöstä sovitaan aluehallintoviraston kanssa. Ministeriö voi osoittaa alueelliselle liikuntatoimelle myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

7 §

Valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen valtionavustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy tämän lain nojalla avustettavat järjestöt. Harjoitessaan järjestön hyväksymistä ministeriön tulee ottaa huomioon järjestön toiminta liikunnan järjestämiseksi ja muu liikuntaa edistävä toiminta sekä se, miten järjestö ottaa toiminnassaan huomioon urheilun eettiset periaatteet. Erityisestä syystä myös muu liikunnan alalla toimiva valtakunnallinen järjestö voidaan hyväksyä avustuksen piiriin. Tarkempia säännöksiä hyväksymismenettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Liikuntapaikkojen valtionavustukset

Ministeriön on myöntäessään avustuksia liikuntapaikkarakentamiseen pyydettyä aluehallintoviraston ja valtion liikuntaneuvoston lausunto.

10 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen 5—9 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on opetus- ja kulttuuriministeriö. Sen estämättä, mitä opetus-

ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 57 §:ssä säädetään, aluehallintovirasto toimii valtionapuviranomaisena muiden kuin kustannuksiltaan merkittävien perustamishankkeiden osalta. Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat liikuntatoimeja koskevat asiat sekä ennen tämän lain voimaantuloa tehdyt edellä tarkoitettuja asioita koskevat sopimukset ja sitoumukset ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet, jotka tämän lain nojalla kuuluvat aluehallintovirastoille, siirtyvät lain voimaan tullessa toimivaltaiselle aluehallintovirastolle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

nuorisolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan nuorisolain (72/2006) 3—6 § sekä 10 §:n 5 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 14 §, sellaisina kuin 3 ja 14 § ovat laissa 1453/2009, seuraavasti:

3 §

Kehittäminen ja yhteistyö

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on vastuu nuorisotyön ja -politiikan yleisestä kehittämisestä.

Aluehallintovirasto toimii nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevissa asioissa valtion aluehallintoviranomaisena. Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy aluehallinnon nuorisotoimen tulostavoitteet yhdessä aluehallintoviraston kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on valtakunnan tasolla ja aluehallintovirastolla alue-
tasolla vastuu nuorisopolitiikan yhteensovittamisesta.

4 §

Nuorisopolitiikan kehittämisohjelma

Valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi nuorisopolitiikan kehittämisohjelman. Kehittämisohjelma sisältää valtakunnalliset nuori-

sopolitiikan tavoitteet ja suuntaviivat aluehallintovirastojen ja kuntien nuorisopoliittiselle ohjelmatyölle. Kehittämisohjelmaa tarkistetaan tarvittaessa.

Kehittämisohjelman valmistelee opetus- ja kulttuuriministeriö yhteistyössä asianomaisten muiden ministeriöiden kanssa. Valmistelussa tulee kuulla nuorisotyön ja -politiikan keskeisiä tahoja.

Kehittämisohjelmasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Valtion nuorisiasiain neuvottelukunta

Nuorisotyön ja -politiikan asiantuntijaelimänä on valtion nuorisiasiain neuvottelukunta, jonka asettaa valtioneuvosto. Neuvottelukunta toimii opetus- ja kulttuuriministeriön yhteydessä. Neuvottelukunnalla voi olla jaostoja asioiden valmistelua varten.

Neuvottelukunnan tehtävänä on:

1) antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunto nuorisopolitiikan kehittämisohjel-

maan otettavista asioista ja arvioida vuosittain nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman toteutumista;

2) tehdä esityksiä nuoria koskeviksi ohjelmiksi ja toimenpiteiksi;

3) tuottaa ajankohtaista tietoa nuorista ja heidän elinoloistaan.

Neuvottelukunnasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Arviointi- ja avustustoimikunta

Valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja valtakunnallisten nuorisotyön palvelujärjestöjen avustussuhteissa opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijajäsenenä on arviointi- ja avustustoimikunta, jonka asettaa valtioneuvosto. Toimikunta voi keskuudestaan asettaa jaoston ja asioiden valmistelua varten.

Toimikunnan tehtävänä on:

1) tehdä vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriölle esitys valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja valtakunnallisten nuorisotyön palvelujärjestöjen valtionavustusten jaosta;

2) antaa vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunto valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja valtakunnallisten nuorisotyön palvelujärjestöjen avustuskelpoisuuksista hakemusten pohjalta;

3) antaa vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunto nuorisotyötä tekevien järjestöjen valtionavustusten jaosta;

4) tehdä opetus- ja kulttuuriministeriön pyynnöstä arvioita avustettavien järjestöjen toiminnasta.

Toimikunnasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen valtionavustukset

-----
Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy tämän pykälän nojalla avustettavat järjestöt.
-----

12 §

Valtakunnallisten nuorisokeskusten valtionavustukset

Keskusten tulee toteuttaa tämän lain tarkoitusta ja lähtökohtia ja olla yleishyödyllisiä. Keskusten mahdollinen ylijäämä on käytettävä keskusten sekä niiden palvelujen kehittämiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy hakemuksesta avustettavat keskuksot tämän lain piiriin.
-----

14 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomaisena tässä laissa tarkoitettussa asiassa on opetus- ja kulttuuriministeriö.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi osoittaa aluehallintoviraston myönnettäväksi valtion talousarvioon otettuja avustusmäärärahoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat nuorisotoimea koskevat asiat sekä ennen tämän lain voimaantuloa tehdyt edellä tarkoitettuja asioita koskevat sopimukset ja sitoumukset ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet, jotka tämän lain nojalla kuuluvat aluehallintovirastoille, siirtyvät lain voimaan tullessa toimivaltaiselle aluehallintovirastolle.

7.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 40, 42, 57 ja 70 §, sellaisina kuin 40,57 ja 70 § ovat laissa 1511/2011 ja 42 § osaksi laissa 1511/2011, seuraavasti:

40 §

Valtionavustuksen hakeminen

Perustamishankkeen valtionavustusta koskevat, valtionapuviranomaiselle osoitetut hakemukset tulee toimittaa aluehallintovirastolle sen vuoden loppuun mennessä, joka edeltää sitä vuotta, jonka talousarvion perusteella valtionavustusta haetaan, ellei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin määrää. Hakemukseen tulee liittää arvio hankkeen toteuttamisajankohdasta.

42 §

Perustamishankkeiden rahoitussuunnitelma

Opetus- ja kulttuuriministeriö laatii vuosittain seuraavaa neljää vuotta varten opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeiden valtakunnallisen rahoitussuunnitelman. Lasten päivähoidon perustamishankkeita koskeva suunnitelma laaditaan tarpeelliseksi ajaksi kerrallaan. Rahoitussuunnitelma sisältää suunnittelukautena toteutettaviksi tarkoitetut perustamishankkeet kalenterivuositain toteuttamisjärjestyksessä sekä arvion hankkeiden valtionavustuksista.

Perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaa varten aluehallintovirasto laatii koulutuksen ja muiden 1 ja 2 §:ssä mainittujen lakien mukaisen toiminnan järjestäjiltä saatujen ehdotusten perusteella ja oppilaitoshankkeiden osalta maakunnan liiton laatiman kiireellisyysjärjestyksen pohjalta luettelon toiminta-alueellaan toteutettaviksi aiotuista perustamishankkeista. Hankkeet merkitään luetteloon niiden arvioidussa kiireellisyysjär-

jestyksessä. Ehdotukset luetteloa varten on toimitettava aluehallintovirastolle luettelon laatimista edeltävän vuoden loppuun mennessä. Lasten päivähoidon osalta luettelo voidaan laatia aluehallintovirastoille tehtävien hakemusten perusteella.

Rahoitussuunnitelma voidaan jättää laatimatta, jos perustamishankkeiden valtionavustuksiin käytettävissä oleva määräraha on vähäinen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi tehdä muutoksia rahoitussuunnitelmaan, jos perustamishankkeiden valtionavustuksiin osoitetaan lisämäärärahoja rahoitussuunnitelman vahvistamisen jälkeen.

57 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen opetus-, päivähoido- ja kirjastoalan perustamishankkeita koskevissa asioissa sekä 45 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa on aluehallintovirasto.

Opetushallitus on valtionapuviranomainen:

1) opetuksen toiminnallista kehittämistä koskevissa asioissa;

2) ammatillisen koulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen kehittämistä, kokeilua ja toiminnan käynnistämistä sekä toimintaan liittyviä tarpeellisia erityistehtäviä koskevissa asioissa;

3) 45 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 46 §:ssä tarkoitettuja valtionavustuksia koskevissa asioissa.

Valtionapuviranomainen ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua työelämän kehittämis- ja palvelutehtävää

koskevissa asioissa on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ruotsinkielisten koulutuksen järjestäjien osalta valtionapuviranomaisen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävää koskevissa asioissa on aluehallintovirasto.

Valtionapuviranomainen muissa tässä laissa tarkoitetuissa asioissa on opetus- ja kulttuuriministeriö.

Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisen välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

70 §

Valtionapuviranomainen perustamishankkeita koskevissa asioissa

Sen estämättä, mitä 57 §:n 1 momentissa säädetään, opetus- ja kulttuuriministeriö hoitaa valtionapuviranomaisen tehtävät perustamishankkeissa, joihin se on myöntänyt valtionosuuden tai -avustuksen ennen lain voimaantuloa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, aluehallintovirasto hoitaa valtionapuviranomaisen tehtävät 1 §:n 1 momentin 1-4 kohdassa mainittujen lakien sekä perusopetuslain, taiteen perusopetuksesta annetun lain ja kirjastolain mukaiseen perustamishankkeeseen suoritettua valtionosuuden tai -avustuksen palauttamista koskevassa asiassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta koskevat asiat sekä ennen tämän lain voimaantuloa tehdyt edellä tarkoitettuja asioita koskevat sopimukset ja sitoumukset ja niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet, jotka tämän lain nojalla kuuluvat aluehallintovirastoille, siirtyvät lain voimaan tullessa toimivaltaiselle aluehallintovirastolle.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Valtiovarainministeri *Jutta Urpilainen*

1.

Laki**aluehallintovirastoista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 4 §:n 1 momentin 3 kohta sekä
lisätään lakiin uusi 6 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

4 §

*Aluehallintovirastojen toimiala ja tehtävät**Aluehallintovirastojen toimiala ja tehtävät*

Aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen
 säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

Aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen
 säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

3) koulutus- ja muu sivistystoimi;

3) koulutus-, lasten päivähoito-, kirjasto-,
 liikunta- ja nuorisotoimi;

(Uusi pykälä)

6 a §

*Määräys tehdä tilapäisesti toisen aluehallin-
 tioviraston tehtäviä.*

*Aluehallintoviraston virkamies voidaan toi-
 sen aluehallintoviraston pyynnöstä asettaa ti-
 lapäisesti ja virkamiehen virkapaikkaa muut-
 tamatta toisen aluehallintoviraston käytettä-
 väksi. Päätöksen asiasta tekee nimittävä vi-
 ranomainen. Jos aluehallintovirastot eivät
 pääse asiassa yhteisymmärrykseen, voi pää-
 töksen tehdä myös toiminnallisesta ohjauk-
 sesta vastaava ministeriö. Päätöksessä on
 mainittava, missä laajuudessa virkamies on
 toisen aluehallintoviraston käytettävissä.*

*Virkamiehen vastaanottava aluehallintovi-
 rasto voi määrätä virkamiehen tekemään 1*

momentissa tarkoitettussa laajuudessa vastaanottavalle aluehallintovirastolle kuuluvia asianomaisen virkamiehen virkaa vastaavia tehtäviä. Pelastustoimen asioita hoitavan vastuualueen tehtävien ja ympäristölupa-asioita hoitavan vastuualueen tehtävien osalta määräyksen antaa kyseisen vastuualueen päällikkö.

Työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualueen virkamiehen määräämisestä tekemään toiselle aluehallintovirastolle kuuluvia tehtäviä säädetään työsuojeluhallinnosta annetun lain (16/1993) 3 §:ssä.

2.

Laki

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 3 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimiala ja tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimiala ja tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

- 1) yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen;
- 2) innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta;
- 3) työmarkkinoiden toimivuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys;
- 4) koulutus, osaaminen ja kulttuuri;

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä seuraavilla toimialoilla:

- 1) yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen;
- 2) innovaatiot ja kansainvälistyvä liiketoiminta;
- 3) työmarkkinoiden toimivuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys;
- 4) koulutus, osaaminen ja kulttuuri;

- 5) kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimi;
- 6) maahanmuutto, kotouttaminen ja hyvät etniset suhteet;
- 7) maatilatalous, kalatalous, maaseudun kehittäminen, eläintunnistusjärjestelmä sekä maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuus ja kasvinterveys;
- 8) energia ja sen tuotanto;
- 9) liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, maanteiden pito sekä julkisen liikenteen järjestäminen;
- 10) ympäristönsuojelu, alueiden käyttö, rakentamisen ohjaus, kulttuuriympäristön hoito, luonnon monimuotoisuuden suojelu ja kestävä käyttö sekä vesivarojen käyttö ja hoito;
- 11) palkkaturva-asiat;
- 12) eräät edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät rakennerahasto- ja aluekehitystehtävät.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on lisäksi:
- 1) ohjata ja valvoa 3 luvussa tarkoitettuja työ- ja elinkeinotoimistoja;
- 2) valmistella liikenteen *sekä kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen* peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointia;
- 3) valvoa yleistä etua ympäristö- ja vesiasi-oissa, tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa sekä parantaa ympäristötietoutta, ehkäistä ja torjua ympäristövahinkoja ja -haittoja, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä huolehtia ympäristö-, vesihuolto- ja vesistöiden toteuttamisesta.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen muista tehtävistä säädetään erikseen.
- 5) maahanmuutto, kotouttaminen ja hyvät etniset suhteet;
- 6) maatilatalous, kalatalous, maaseudun kehittäminen, eläintunnistusjärjestelmä sekä maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuus ja kasvinterveys;
- 7) energia ja sen tuotanto;
- 8) liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, maanteiden pito sekä julkisen liikenteen järjestäminen;
- 9) ympäristönsuojelu, alueiden käyttö, rakentamisen ohjaus, kulttuuriympäristön hoito, luonnon monimuotoisuuden suojelu ja kestävä käyttö sekä vesivarojen käyttö ja hoito;
- 10) palkkaturva-asiat;
- 11) eräät edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät rakennerahasto- ja aluekehitystehtävät.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on lisäksi:
- 1) ohjata ja valvoa 3 luvussa tarkoitettuja työ- ja elinkeinotoimistoja;
- 2) valmistella liikenteen peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointia;
- 3) valvoa yleistä etua ympäristö- ja vesiasi-oissa, tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa sekä parantaa ympäristötietoutta, ehkäistä ja torjua ympäristövahinkoja ja -haittoja, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista sekä huolehtia ympäristö-, vesihuolto- ja vesistöiden toteuttamisesta.
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen muista tehtävistä säädetään erikseen.

3.

Laki

ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastoissa annetun lain (898/2009) 3 §:n 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Ratkaisukokoonpanot

Ratkaisukokoonpanot

Erityisasiantuntemuksen turvaamiseksi monijäseniseen kokoonpanoon voidaan määrätä jäseniä myös toisesta aluehallintovirastosta.

Ratkaisukokoonpanoon tai esittelijäksi voidaan määrätä virkamiehiä myös toisesta aluehallintovirastosta.

4.

Laki

kirjastolain 6 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kirjastolain (904/1998) 6 §:n 3 momentti ja 7 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1449/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valtakunnallisesta osallistumisesta kansainväliseen arviointiin päättää *opetusministeriö*, joka vastaa arvioinnin toteutuksesta yhdessä *elinkei-*

Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valtakunnallisesta osallistumisesta kansainväliseen arviointiin päättää *opetus- ja kulttuuri-* *ministeriö*, joka vastaa arvioinnin toteutuk-

no-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa. Kunta on velvollinen osallistumaan tässä momentissa tarkoitettuun arviointiin.

sesta yhdessä aluehallintoviraston kanssa. Kunta on velvollinen osallistumaan tässä momentissa tarkoitettuun arviointiin.

7 §

Kirjasto- ja tietopalvelujen valtion hallintoviranomaisena toimii *opetusministeriö*. Valtion alueellisena hallintoviranomaisena toimii *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*. Tarkempia säännöksiä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* tehtävistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Kirjasto- ja tietopalvelujen valtion hallintoviranomaisena toimii *opetus- ja kulttuuriministeriö*. Valtion alueellisena hallintoviranomaisena toimii *aluehallintovirasto*. Tarkempia säännöksiä *aluehallintoviraston* tehtävistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

5.

Laki**liikuntalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan liikuntalain (1054/1998) 2 §:n 2 momentti, 3 §, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 4 momentti, 8 §:n 4 momentti ja 10 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti, 3 §, 6 §:n 1 momentti, 8 §:n 4 momentti ja 10 § laissa 902/2009 ja 7 §:n 4 momentti laissa 662/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Vastuut ja yhteistyövelvoitteet

Opetusministeriö vastaa liikuntatoimen yleisestä johdosta, kehittämisestä ja yhteensovittamisesta liikunnan yhteistyössä valtionhallinnossa. Alueellisella tasolla nämä tehtävät kuuluvat alueelliselle liikuntatoimelle ja paikallistasolla kunnille.

2 §

Vastuut ja yhteistyövelvoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntatoimen yleisestä johdosta, kehittämisestä ja yhteensovittamisesta liikunnan yhteistyössä valtionhallinnossa. Alueellisella tasolla nämä tehtävät kuuluvat alueelliselle liikuntatoimelle ja paikallistasolla kunnille.

3 §

Alueellinen liikuntatoimi

Alueellisella liikuntatoimella tarkoitetaan *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta* ja maakunnan liittojen asettamia alueellisia liikuntaneuvostoja. Alueellisen liikuntatoimen tehtävistä sekä alueellisten liikuntaneuvostojen kokoonpanosta ja lukumäärästä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Alueellisen liikuntatoimen rahoitus

Opetusministeriö osoittaa alueellisen liikuntatoimen käyttöön vuosittain toimintamäärärahat, joiden käytöstä sovitaan *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* kanssa. Ministeriö voi osoittaa alueelliselle liikuntatoimelle myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

7 §

Valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen valtionavustukset

Opetusministeriö hyväksyy tämän lain nojalla avustettavat järjestöt. Harkitessaan järjestön hyväksymistä ministeriön tulee ottaa huomioon järjestön toiminta liikunnan järjestämiseksi ja muu liikuntaa edistävä toiminta sekä se, miten järjestö ottaa toiminnassaan huomioon urheilun eettiset periaatteet. Erityisestä syystä myös muu liikunnan alalla toimiva valtakunnallinen järjestö voidaan hyväksyä avustuksen piiriin. Tarkempia säännöksiä hyväksymismenettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Alueellinen liikuntatoimi

Alueellisella liikuntatoimella tarkoitetaan *aluehallintovirastoa* ja maakunnan liittojen asettamia alueellisia liikuntaneuvostoja. Alueellisen liikuntatoimen tehtävistä sekä alueellisten liikuntaneuvostojen kokoonpanosta ja lukumäärästä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Alueellisen liikuntatoimen rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa alueellisen liikuntatoimen käyttöön vuosittain toimintamäärärahat, joiden käytöstä sovitaan *aluehallintoviraston* kanssa. Ministeriö voi osoittaa alueelliselle liikuntatoimelle myös muita määrärahoja edelleen avustuksina myönnettäviksi.

7 §

Valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen valtionavustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy tämän lain nojalla avustettavat järjestöt. Harkitessaan järjestön hyväksymistä ministeriön tulee ottaa huomioon järjestön toiminta liikunnan järjestämiseksi ja muu liikuntaa edistävä toiminta sekä se, miten järjestö ottaa toiminnassaan huomioon urheilun eettiset periaatteet. Erityisestä syystä myös muu liikunnan alalla toimiva valtakunnallinen järjestö voidaan hyväksyä avustuksen piiriin. Tarkempia säännöksiä hyväksymismenettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Liikuntapaikkojen valtionavustukset

Ministeriön on myöntäessään avustuksia liikuntapaikkarakentamiseen pyydettyä *asiomaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen* ja valtion liikuntaneuvoston lausunto.

10 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen 5–9 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on *opetusministeriö*.

Liikuntapaikkojen perustamishankkeiden osalta ministeriö voi siirtää alueellisen liikuntatoimen valmisteltavaksi ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa päätettäväksi osan liikuntapaikkarakentamiseen varattua määrärahaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on valtionapuviranomainen ministeriön määräämässä laajuudessa.

8 §

Liikuntapaikkojen valtionavustukset

Ministeriön on myöntäessään avustuksia liikuntapaikkarakentamiseen pyydettyä *aluehallintoviraston* ja valtion liikuntaneuvoston lausunto.

10 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen 5–9 §:ssä tarkoitettujen avustusten osalta on *opetus- ja kulttuuriministeriö*. Sen estämättä, mitä *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 57 §:ssä* säädetään, *aluehallintovirasto toimii valtionapuviranomaisena muiden kuin kustannuksiltaan merkittävien perustamishankkeiden osalta. Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisten välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.*

6.

Laki

nuorisolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* nuorisolain (72/2006) 3–6 § sekä 10 §:n 5 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 14 §, sellaisina kuin 3 ja 14 § ovat laissa 1453/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Kehittäminen ja yhteistyö

Opetusministeriöllä on vastuu nuorisotyön ja -politiikan yleisestä kehittämisestä.

Ehdotus

3 §

Kehittäminen ja yhteistyö

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on vastuu nuorisotyön ja -politiikan yleisestä kehittämisestä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset toimivat nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevissa asioissa valtion aluehallintoviranomaisina. *Opetusministeriö* hyväksyy aluehallinnon nuorisotoimen tulostavoitteet yhdessä *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten* kanssa.

Opetusministeriöllä on valtakunnan tasolla ja *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla* alueatasolla vastuu nuorisopolitiikan yhteensovittamisesta.

4 §

Nuorisopolitiikan kehittämisohjelma

Valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi nuorisopolitiikan kehittämisohjelman. Kehittämisohjelma sisältää valtakunnalliset nuorisopolitiikan tavoitteet ja suuntaviivat *läänien* ja kuntien nuorisopoliittiselle ohjelmatyölle. Kehittämisohjelmaa tarkistetaan tarvittaessa.

Kehittämisohjelman valmistelee *opetusministeriö* yhteistyössä asianomaisten muiden ministeriöiden kanssa. Valmistelussa tulee kuulla nuorisotyön ja -politiikan keskeisiä tahoja.

Kehittämisohjelmasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta

Nuorisotyön ja -politiikan asiantuntijaajelimenä on valtion nuorisoasiain neuvottelukunta, jonka asettaa valtioneuvosto. Neuvottelukunta toimii *opetusministeriön* yhteydessä. Neuvottelukunnalla voi olla jaostoja asioiden valmistelua varten.

Neuvottelukunnan tehtävänä on:

1) antaa *opetusministeriölle* lausunto nuorisopolitiikan kehittämisohjelmaan otettavista asioista ja arvioida vuosittain nuorisopolitiikan

Aluehallintovirasto toimii nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevissa asioissa valtion *aluehallintoviranomaisena*. *Opetus- ja kulttuuriministeriö* hyväksyy aluehallinnon nuorisotoimen tulostavoitteet yhdessä aluehallintoviraston kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on valtakunnan tasolla ja *aluehallintovirastolla* alueatasolla vastuu nuorisopolitiikan yhteensovittamisesta.

4 §

Nuorisopolitiikan kehittämisohjelma

Valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi nuorisopolitiikan kehittämisohjelman. Kehittämisohjelma sisältää valtakunnalliset nuorisopolitiikan tavoitteet ja suuntaviivat *aluehallintovirastojen* ja kuntien nuorisopoliittiselle ohjelmatyölle. Kehittämisohjelmaa tarkistetaan tarvittaessa.

Kehittämisohjelman valmistelee *opetus- ja kulttuuriministeriö* yhteistyössä asianomaisten muiden ministeriöiden kanssa. Valmistelussa tulee kuulla nuorisotyön ja -politiikan keskeisiä tahoja.

Kehittämisohjelmasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

5 §

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta

Nuorisotyön ja -politiikan asiantuntijaajelimenä on valtion nuorisoasiain neuvottelukunta, jonka asettaa valtioneuvosto. Neuvottelukunta toimii *opetus- ja kulttuuriministeriön* yhteydessä. Neuvottelukunnalla voi olla jaostoja asioiden valmistelua varten.

Neuvottelukunnan tehtävänä on:

1) antaa *opetus- ja kulttuuriministeriölle* lausunto nuorisopolitiikan kehittämisohjelmaan otettavista asioista ja arvioida vuosittain

kan kehittämisohjelman toteutumista;

- 2) tehdä esityksiä nuoria koskeviksi ohjelmiksi ja toimenpiteiksi;
- 3) tuottaa ajankohtaista tietoa nuorista ja heidän elinoloistaan.

Neuvottelukunnasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Arviointi- ja avustustoimikunta

Valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja valtakunnallisten nuorisotyön palvelujärjestöjen avustusasioissa *opetusministeriön* asiantuntijaelimenä on arviointi- ja avustustoimikunta, jonka asettaa valtioneuvosto. Toimikunta voi keskuudestaan asettaa jaostoja asioiden valmistelua varten.

Toimikunnan tehtävänä on:

- 1) tehdä vuosittain *opetusministeriölle* esitys valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja valtakunnallisten nuorisotyön palvelujärjestöjen valtionavustusten jaosta;
- 2) antaa vuosittain *opetusministeriölle* lausunto valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja valtakunnallisten nuorisotyön palvelujärjestöjen avustuskelpoisuuksista hakemusten pohjalta;
- 3) antaa vuosittain *opetusministeriölle* lausunto nuorisotyötä tekevien järjestöjen valtionavustusten jaosta;
- 4) tehdä *opetusministeriön* pyynnöstä arviointeja avustettavien järjestöjen toiminnasta.

Toimikunnasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen valtionavustukset

-----
Opetusministeriö hyväksyy tämän pykälän nojalla avustettavat järjestöt.

tain nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toteutumista;

- 2) tehdä esityksiä nuoria koskeviksi ohjelmiksi ja toimenpiteiksi;
- 3) tuottaa ajankohtaista tietoa nuorista ja heidän elinoloistaan.

Neuvottelukunnasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Arviointi- ja avustustoimikunta

Valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja valtakunnallisten nuorisotyön palvelujärjestöjen avustusasioissa *opetus- ja kulttuuriministeriön* asiantuntijaelimenä on arviointi- ja avustustoimikunta, jonka asettaa valtioneuvosto. Toimikunta voi keskuudestaan asettaa jaostoja asioiden valmistelua varten.

Toimikunnan tehtävänä on:

- 1) tehdä vuosittain *opetus- ja kulttuuriministeriölle* esitys valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja valtakunnallisten nuorisotyön palvelujärjestöjen valtionavustusten jaosta;
- 2) antaa vuosittain *opetus- ja kulttuuriministeriölle* lausunto valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja valtakunnallisten nuorisotyön palvelujärjestöjen avustuskelpoisuuksista hakemusten pohjalta;
- 3) antaa vuosittain *opetus- ja kulttuuriministeriölle* lausunto nuorisotyötä tekevien järjestöjen valtionavustusten jaosta;
- 4) tehdä *opetus- ja kulttuuriministeriön* pyynnöstä arviointeja avustettavien järjestöjen toiminnasta.

Toimikunnasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen valtionavustukset

-----
Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy tämän pykälän nojalla avustettavat järjestöt.

---

12 §
*Valtakunnallisten nuorisokeskusten valtion-
avustukset*

Keskusten tulee toteuttaa tämän lain tarkoi-
tusta ja lähtökohtia ja olla yleishyödyllisiä.
Keskusten mahdollinen ylijäämä on käytettä-
vä keskusten sekä niiden palvelujen kehittä-
miseen. *Opetusministeriö* hyväksyy hake-
muksesta avustettavat keskuksset tämän lain
piiriin.

---

12 §
*Valtakunnallisten nuorisokeskusten valtion-
avustukset*

Keskusten tulee toteuttaa tämän lain tarkoi-
tusta ja lähtökohtia ja olla yleishyödyllisiä.
Keskusten mahdollinen ylijäämä on käytettä-
vä keskusten sekä niiden palvelujen kehittä-
miseen. *Opetus- ja kulttuuriministeriö* hy-
väksyy hakemuksesta avustettavat keskuksset
tämän lain piiriin.

---

14 §
Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomaisena tässä laissa tar-
koitetussa asiassa on *opetusministeriö*.

Opetusministeriö voi osoittaa *elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskusten* myönnettä-
väksi valtion talousarvioon otettuja avustus-
määrärahoja.

14 §
Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomaisena tässä laissa tar-
koitetussa asiassa on *opetus- ja kulttuurimi-
nisteriö*.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi osoittaa
aluehallintoviraston myönnettäväksi valtion
talousarvioon otettuja avustusmäärärahoja

7.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 40, 42, 57 ja 70 §, sellaisina kuin 40, 57 ja 70 § ovat laissa 1511/2011 ja 42 § osaksi laissa 1511/2011, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

40 §

40 §

*Valtionavustuksen hakeminen**Valtionavustuksen hakeminen*

Perustamishankkeen valtionavustusta koskevat, valtionapuviranomaiselle osoitetut hakemukset tulee toimittaa *asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle* sen vuoden loppuun mennessä, joka edeltää sitä vuotta, jonka talousarvion perusteella valtionavustusta haetaan, ellei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin määrää. Hakemukseen tulee liittää arvio hankkeen toteuttamisajankohdasta.

Perustamishankkeen valtionavustusta koskevat, valtionapuviranomaiselle osoitetut hakemukset tulee toimittaa *aluehallintovirastolle* sen vuoden loppuun mennessä, joka edeltää sitä vuotta, jonka talousarvion perusteella valtionavustusta haetaan, ellei opetus- ja kulttuuriministeriö toisin määrää. Hakemukseen tulee liittää arvio hankkeen toteuttamisajankohdasta.

42 §

42 §

*Perustamishankkeiden rahoitussuunnitelma**Perustamishankkeiden rahoitussuunnitelma*

Opetus- ja kulttuuriministeriö laatii vuosittain seuraavaa neljää vuotta varten opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeiden valtakunnallisen rahoitussuunnitelman. Rahoitussuunnitelma sisältää suunnittelukautena toteutettaviksi tarkoitetut perustamishankkeet kalenterivuosittain toteuttamisjärjestyksessä sekä arvion hankkeiden valtionavustuksista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö laatii vuosittain seuraavaa neljää vuotta varten opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeiden valtakunnallisen rahoitussuunnitelman. *Lasten päivähoidon perustamishankkeita koskeva suunnitelma laaditaan tarpeelliseksi ajaksi kerrallaan.* Rahoitussuunnitelma sisältää suunnittelukautena toteutettaviksi tarkoitetut perustamishankkeet kalenterivuosittain toteuttamisjärjestyksessä sekä arvion hankkeiden valtionavustuksista.

Perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaa varten *elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-*

Perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaa varten *aluehallintovirasto* laatii koulu-

keskus laatii koulutuksen ja muiden 1 ja 2 §:ssä mainittujen lakien mukaisen toiminnan järjestäjiltä saatujen ehdotusten perusteella ja oppilaitoshankkeiden osalta maakunnan liiton laatiman kiireellisyysjärjestyksen pohjalta luettelon toiminta-alueellaan toteutettaviksi aiotuista perustamishankkeista. Hankkeet merkitään luetteloön niiden arvioidussa kiireellisyysjärjestyksessä. Ehdotukset luetteloa varten on toimitettava *asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle* luettelon laatimista edeltävän vuoden loppuun mennessä.

Rahoitussuunnitelma voidaan jättää laatimatta, jos perustamishankkeiden valtionavustuksiin käytettävissä oleva määräraha on vähäinen.

57 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen tässä laissa tarkoitettuja käyttökustannuksia koskevissa asioissa on *opetus- ja kulttuuriministeriö*.

Valtionapuviranomainen perustamishankkeita koskevissa asioissa on *opetus- ja kulttuuriministeriö* tai *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Kun opetus järjestetään ulkomailla, toimivaltainen viranomainen on *Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus perustamishankkeita* koskevissa asioissa.

Valtionapuviranomainen muita valtionavustuksia koskevissa asioissa on *opetus- ja kulttuuriministeriö, opetushallitus* tai *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään.

tuksen ja muiden 1 ja 2 §:ssä mainittujen lakien mukaisen toiminnan järjestäjiltä saatujen ehdotusten perusteella ja oppilaitoshankkeiden osalta maakunnan liiton laatiman kiireellisyysjärjestyksen pohjalta luettelon toiminta-alueellaan toteutettaviksi aiotuista perustamishankkeista. Hankkeet merkitään luetteloön niiden arvioidussa kiireellisyysjärjestyksessä. Ehdotukset luetteloa varten on toimitettava *aluehallintovirastolle* luettelon laatimista edeltävän vuoden loppuun mennessä. *Lasten päivähoidon osalta luettelo voidaan laatia aluehallintovirastoille tehtävien hakemusten perusteella.*

Rahoitussuunnitelma voidaan jättää laatimatta, jos perustamishankkeiden valtionavustuksiin käytettävissä oleva määräraha on vähäinen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi tehdä muutoksia rahoitussuunnitelmaan, jos perustamishankkeiden valtionavustuksiin osoitetaan lisämäärärahoja rahoitussuunnitelman vahvistamisen jälkeen.

57 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomainen opetus-, päivähoito- ja kirjastoalan perustamishankkeita koskevissa asioissa sekä 45 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa on *aluehallintovirasto*.

Opetushallitus on valtionapuviranomainen:

- 1) *opetuksen toiminnallista kehittämistä* koskevissa asioissa;
- 2) *ammattillisen koulutuksen ja ammatillisen aikuiskoulutuksen kehittämistä, kokeilua ja toiminnan käynnistämistä sekä toimintaan liittyviä tarpeellisia erityistehtäviä* koskevissa asioissa;
- 3) 45 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 46 §:ssä tarkoitettuja valtionavustuksia koskevissa asioissa.

Valtionapuviranomainen ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua työelämän kehittämis- ja palvelutehtäviä koskevissa asioissa on *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus*. *Ruotsinkielisten kou-*

lutuksen järjestäjien osalta valtionapuviranomainen työelämän kehittämis- ja palvelutehtävää koskevissa asioissa on aluehallintovirasto.

Valtionapuviranomainen muissa tässä laissa tarkoitetuissa asioissa on opetus- ja kulttuuriministeriö.

Toimivallan jaosta valtionapuviranomaisen välillä voidaan tarkemmin säätää valtioneuvoston asetuksella.

70 §

Valtionapuviranomainen perustamishankkeita koskevissa asioissa

Sen estämättä, mitä 57 §:n 2 momentissa säädetään, opetus- ja kulttuuriministeriö hoitaa valtionapuviranomaisen tehtävät perustamishankkeissa, joihin se on myöntänyt valtionosuuden tai -avustuksen ennen lain voimaantuloa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus* hoitaa valtionapuviranomaisen tehtävät 1 §:n 1 momentin 1-4 kohdassa mainittujen lakien sekä perusopetuslain, taiteen perusopetuksesta annetun lain ja kirjastolain mukaiseen perustamishankkeeseen suoritettua valtionosuuden tai -avustuksen palauttamista koskevassa asiassa.

70 §

Valtionapuviranomainen perustamishankkeita koskevissa asioissa

Sen estämättä, mitä 57 §:n 1 momentissa säädetään, opetus- ja kulttuuriministeriö hoitaa valtionapuviranomaisen tehtävät perustamishankkeissa, joihin se on myöntänyt valtionosuuden tai -avustuksen ennen lain voimaantuloa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, *aluehallintovirasto* hoitaa valtionapuviranomaisen tehtävät 1 §:n 1 momentin 1-4 kohdassa mainittujen lakien sekä perusopetuslain, taiteen perusopetuksesta annetun lain ja kirjastolain mukaiseen perustamishankkeeseen suoritettua valtionosuuden tai -avustuksen palauttamista koskevassa asiassa.